

Menighetsblad

Sentrum og St. Hanshaugen sokn

Nr. 5/17 - Mai 2017

	Side 2	Side 17
Vi er i påsketiden (fortsatt!)		NMS fyller 175 år
	Side 3	Side 18
Reisebrev fra Tor Even Fougner		På besøk hos Bok og Media i Akersgaten
	Side 6	Side 21
Bok om Gamle Aker kirke		Hvor hører Domkirken hjemme?
	Side 7	Side 22
Menighetstur til Filtvet		Menighetens årsberetning 2016
	Side 8	Side 42
1. mai og kirken – den glemte forhistorien		Gudstjenester og arrangementer fremover
	Side 11	Side 43
Folkekirke og folkehelse		Faste aktiviteter
	Side 14	Side 44
Ingrid Kvaløy (96), en raus og sosial diakonisse		Praktiske opplysninger om menigheten

Vi er i påsketiden (fortsatt!)

Fra et katolsk nettsted hentes følgende:

De 50 dager fra oppstandelsessøndagen til pinsesøndagen feires i glede og jubel som en eneste festdag, ja, som «den store søndag».

Det er fremfor alt på disse dager at det synges Halleluja.

Søndagene i denne tid benevnes som søndager i påsketiden. De som følger påskedag kalles 2., 3., 4., 5., 6. og 7. søndag i påsketiden. Denne hellige tid på 50 dager slutter med pinsedag.

Påsketidens første åtte dager utgjør påskeoktaven og feires som høytider for Herren.

Kristi himmelfart feires 40. dag etter påske unntatt på de steder hvor den ikke er påbudt helligdag og derfor er henlagt til 7. søndag i påsketiden.

Ferialdagene fra Kristi himmelfart til og med lørdag før pinse er en forberedelse til Den Hellige Ånds, Talsmannens komme. (ferialdag = vanlig hverdag, dag hvor det i kirkekalenderen ikke er satt opp noen spesiell festdag eller noen spesiell våkenatt).

Ifølge menighetsprest Inger Elise Wergeland i vårt sokn bruker også vi betegnelsen Påsketiden for den samme perioden, dvs. perioden mellom påske og pinse. Derfor er f. eks. søndag 30. april i år 3. søndag i påsketiden, søndag 7. mai 4. søndag i påsketiden etc.

Red.

Reisebrev fra Tor Even Fougner

Jeg har fri fra prestejobben i Sentrum og St. Hanshaugen et år og bor i Aten. Jeg sa ja til å skrive et reisebrev fra Aten til Menighetsbladet. Da jeg svarte, tenkte jeg å skrive om hvordan grekerne feirer påske. Det er jo spektakulært. Jeg ante ikke at jeg i påsken skulle komme i klammeri med gresk offentlighet. Heller ikke at det var denne påsken jeg skulle søke om påske-amnesti, -og få avslag!

Påsken her er som julaften og 17-mai på en gang. Det er religion, folketradisjon og feiring av nasjonen på en gang. Påsken er drama: Det er måltid med de nærmeste, kjærlighet og svik. Det er rettsdrama der den uskyldige Jesus dømmes og den skyldige Barabbas går fri. Det er sorgen over død og gleden over oppstandelsen. Det hele spilles ut i Atens gater og kirker. Påskefeiringen preger faktisk den offentlige forvaltningen også. Det var det jeg skulle få erfare.

Hvordan religion, folkeliv og offentlighet henger sammen, kommer klarest til uttrykk påskenatt. Da stiller militære opp på plassen utenfor katedralen sammen med store folkemasser. Inne i katedralen er prester, men også politikere og andre offisielle gjester. Forsvaret, rettsvesenet, osv. Alle venter på oppstandelseslyset, -flammen fra Jerusalem. Den kommer med fly til Aten og fraktes fra flyplassen til kirkene.

Ved midnatt kommer prestene ut på plassen med flammen. Alle får tent sine lys. Politikere og de offisielle gjestene først, og mens prestene messer, militærkorpset spiller og soldatene "brøler" nasjonalsangen, spres lyset fra Jerusalem til folkemengden. Folket tar så med seg lyset til hjemmet og til restaurantene der man gjerne spiser et stort påskemåltid.

Mitt møte med gresk påske og greske myndigheter startet fredag før palmehelgen. Dere får tro hva dere vil, men jeg har ikke for vane å snakke i mobiltelefon mens jeg kjører bil. Selv om mange her gjør det. Det er så vanlig at man får inntrykk at det ikke er så nøye. Det bidro nok til at jeg gjorde et unntak. Jeg skulle hente en 15 åring på flyplassen og var forsinket. Tanken på at 15 åringen skulle bli stående alene på flyplassen, stresset meg. Da mobilen ringte, og jeg trodde det var henne, så svarte jeg selv om jeg kjørte. Det var dumt. Trafikkpolitiet så meg, og jeg ble stoppet.

Jeg innrømmet det hele med en gang. Jeg fikk raskt følelsen av at politimannen forsøkte å legge opp til en krangel. Men jeg la meg flat. Prøvde å svare veldig rolig når han hisset seg opp. Kanskje det var feil. Kanskje han egentlig bare ville kjeft litt og så la meg gå. Kanskje han ville gi meg en advarsel. Men her sto jeg og innrømmet et lovbrudd. Hva annet skulle jeg gjøre? De var politi, og jeg var tatt på fersken.

Mens vi står og snakker, ser jeg mange kjøre forbi som snakker i mobilen. Men jeg holder en lav profil. Jeg aksepter et forelegg på 100 euro. Når jeg så tror at alt er ferdig og at jeg kan kjøre videre, får jeg ikke førerkortet mitt tilbake. Nei, det må vi beslaglegge i 31 dager sier han. "Sånn er loven". Han forklarer at jeg kan kjøre bil resten av dagen slik jeg hadde planlagt. Så peker han på politistasjonen oppe i gata. Gå dit på mandag, sier han. –Hvis kapteinen er i godt humør, får du førerkortet tilbake.

Jeg går først for å betale boten på postkontoret. "50 Euro", sier postbetjenten. "Men det står jo 100 der", sier jeg. – "Ja, men det er bare 50. -Fordi du betaler med en gang, sier postbetjenten. -Sånn har de gjort det nå, for det var så få som betalte bøtene sine før.

Mandagen møter jeg sammen med en gresk bekjent på politistasjonen. Bygget er et tydelig uttrykk for at den greske stat er sterkt knyttet til ortodoks kristendom. På venterommet utenfor Kapteinens kontor henger det to ikoner. Et av Maria og barnet, og et av Jesus som viser treenighetstegnet. Mellom dem henger bilde av en politimann som døde i en trafikkulykke for snart 30 år siden. En rød elektrisk lampe blinker for å holde minnet levende. Selv om vi i Norge har hatt debatt hvorvidt offentlige tjenestemenn kan bære religiøse symboler, er dette noe ganske annet, tenker jeg.

Politi-kapteinens kontor ligner egentlig mest på et prestekontor. Et kjempestort ikon; -Maria og Jesusbarnet, henger over politisjefen som sitter i stram uniform. På det store skrivebordet står enda et ikon på mannens venstre side og det ligger tre-fire plastmapper på mannens høyre side. Dagens saker, ser det ut til. Mappene skal kanskje flyttes over til andre siden og legges foran ikonet som står der. En av dem er min sak. Min greske hjelper og tolk prøver å forklare til politisjefen hvorfor jeg svarte da mobilen ringte mens jeg kjørte bilen. Politisjefen svarer. Samtalen blir hissig en stund, men så veldig rolig. Og politisjefen virker mild og blid. Min tolk forklarer: Kapteinen sier at de i slike situasjoner må beslaglegge førerkortet i noen uker. Men han sier også at det finnes et påske-amnesti. Til minne om forbryteren Barabbas som ble satt fri da Jesus ble dømt, gir det atenske trafikkpoliti hver påske et amnesti til folk som er tatt i små trafikk-forseelser. Jeg kan søke om å være en del at dette store påskeamnestiet. Påskeamnestiet vil offentliggjøres på Skjærtorsdag.

Beslutningen tas høyere opp i systemet, men kapteinen er så overbevist om det skal gå i orden at jeg får førerkortet med meg. Jeg må bare love å ringe og sjekke på torsdag og komme tilbake med førerkortet hvis jeg mot formodning

ikke blir en del av amnestiet. Jeg lover. Sammen med min greske venn fyller vi ut skjemaet der vi søker om påskeamnesti slik at jeg kan få førerkortet tilbake på formelt vis.

Ute på gata synes jeg dette er i overkant snålt. Men etter hvert vokser det fram en god følelse; jeg kommer til å bli benådet! Det slår meg at dette gir meg en ny mulighet til å la påskens fortellinger berøre meg mer personlig enn noen gang. Følelsen vokser de neste dagene. Tenk hvor mange bra påske-prekener jeg kan holde etter en slik hendelse, tenker jeg. Jeg er en Barabbas, en lovbryter som blir satt fri! En som får kjenne på kroppen at nåde går for rett! Selv om jeg vet det er barnslig, bestemmer jeg meg for at jeg skal la det synke dypt inn i meg, sånn at jeg virkelig skal kunne få et personlig forhold til påskefortellingen. Så går jeg de neste dagene gjennom en by som forbereder seg til høytid. Grillene der lam skal grilles, kommer fram på fortausrestaurantene. Det kommer egen påskemat i butikkene, og du kan se folk gå gjennom byen med hele lam pakket i plastsekker på skulderen. Jeg går gjennom byen, og det kjennes nesten ut som skosålene mine er blitt mykere. Jeg kommer til å benådes! Og jeg skal oppleve at påskens drama spilles ut i kirker og på gater i storbyen. Og det angår meg på en helt personlig måte!

På skjærtorsdag formiddag ringer min greske venn og tolk meg. Du har kanskje sett det i avisen, sier hun og forteller at hun har ringt politistasjonen for å sjekke. Påskeamnestiet i år gjelder bare for de som har utestående parkeringsbøter; -ingen andre.

Jeg kjenner jeg blir skuffa. At jeg ikke kan kjøre i noen uker, gjør faktisk ingen ting. Men det var dette med å bli benådet, som jeg var så forberedt på. Nei og nei. Påskeamnestiet gjelder ikke meg! Jeg er tilbake der dette bare virker snålt og dumt. Så kommer selvfølgelig den barnslige følelsen igjen: Hvorfor parkeringsbøter og ikke meg? Makan! Påsken er ikke for meg? Fhøy!

Påsken blir selvfølgelig fin, men dypt inne i meg bærer jeg den barnslige skuffelsen hele tiden. Det myke i skosålene er borte. Jeg går i kirker. De er stappfulle, og i gatene hvor prosesjoner går, kryr det av folk. Skjærtorsdag settes korset opp midt i alle kirkene. Folk kommer for å kysse korset. Langfredag går jeg sammen med et fantastisk bysantinsk kor gjennom gatene. En stor blomsterdekorasjon som liksom er til Jesu grav, bæres gjennom gatene. Til slutt får vi alle gå under den, -en måte å gå gjennom graven til oppstandelsen på. Alt sammen er flott og vakkert. Jeg er med, helt gjennom påskenen, men følelsen av at noe i påsken ikke gjelder meg, slipper ikke helt taket. Jeg ble ikke benådet! Påskeamnestiet gjelder ikke meg. Søren også!

Første arbeidsdag etter påsken stiller jeg slukøret på politistasjonen med førerkortet mitt. Betjenten husker meg og virker overrasket over å se meg. Kanskje det ikke var meningen at jeg skulle holde det jeg hadde lovet: å komme tilbake. Han ber meg sitte, og går inn igjen for å snakke med kapteinen. Når han kommer tilbake, sier han at de bare vil ha førerkortet mitt én uke. Det er nok, sier han. Kom og hent det neste tirsdag. Det er ikke bare det at staten er ortodoks og bestemmer hvem som ikke skal benådes. Saksbehandlingen virker helt tilfeldig. Jeg blir verken glad eller skuffet.

Utenfor Gamle Aker kirke har jeg to ganger fått parkeringsbot fordi bilen har stått lenger enn de to timene p-billetten varer. Begge gangene synes jeg det var bittert å betale. Om det blir en tredje gang, skal jeg legge bitterheten vekk. Med hevet hode skal si til meg selv at vi er heldige i Norge. Vi som har system der det ikke gjøres forskjell på folk. Det er intet politi som bestemmer hvem påskeamnestiet gjelder for. Sanksjoner og bøter er for alle. Påsken også!

Bok om Gamle Aker kirke

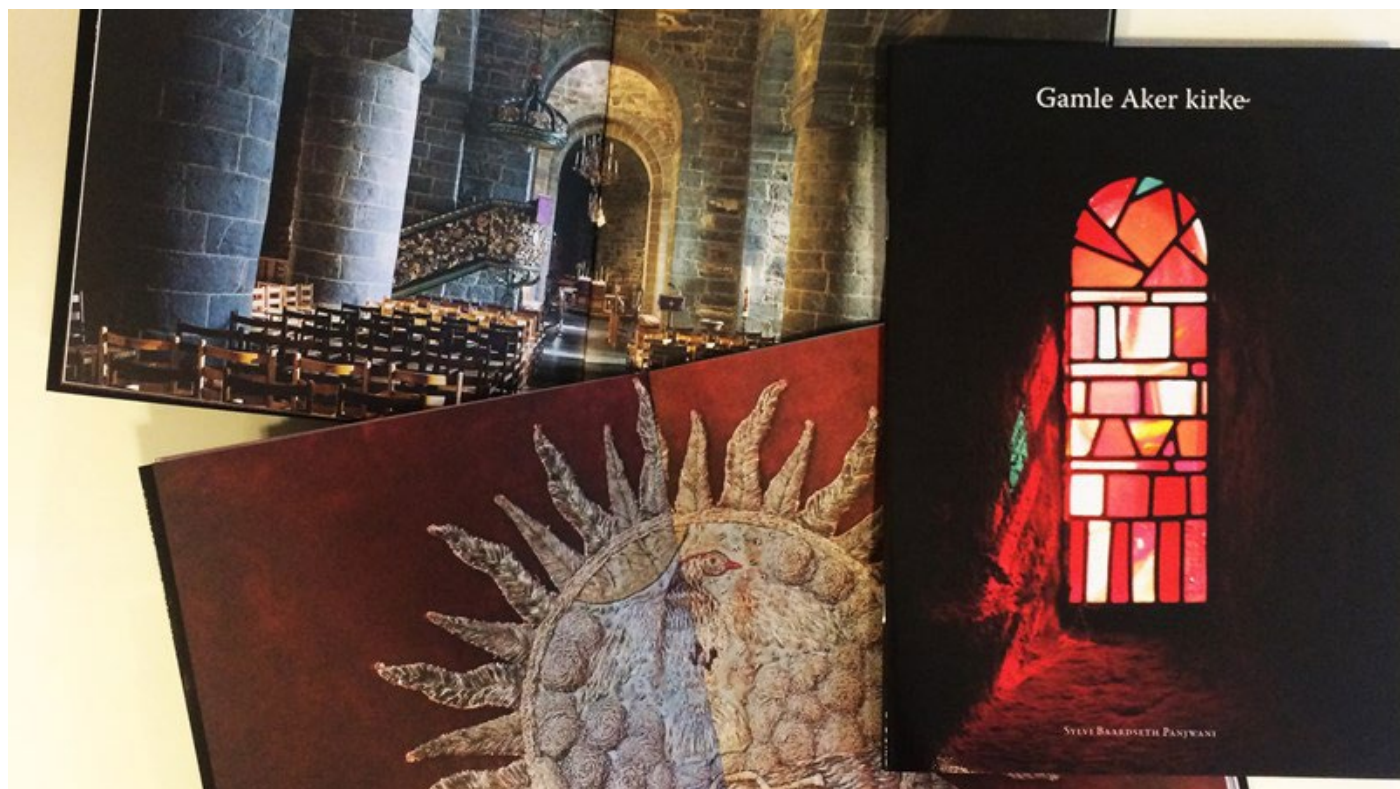
Tidligere sokneprest Sylvi Baardseth Panjwani har skrevet en fantastisk historiebok om Gamle Aker kirke!

Gamle Aker kirke er Oslos eldste bygning, og et av byens viktigste og vakreste kulturminner. Men den er også en levende kirke, som nesten ni hundre år etter at den ble reist, fortsetter å gi rom for menneskenes møte med det hellige. Denne boken gir oss glimt av kirkens lange og innholdsrike historie, og tar oss med på en vandring gjennom et enestående kirkerom.

Boken har vakre bilder og tekster om kirkebyggets historier og legender.

Boken koster 150,- og kan fås kjøpt på menighetskontoret i Akersbakken 30. Om du ønsker å få tilsendt boken, tar du kontakt på e-post: post.sentrum@oslo.kirken.no og spør etter boken så får du den i posten med en faktura.

Boken kan også fås hos Pilegrimssenter Oslo, Akersbakken 30, i Per Magnussen Bokhandel, Ullevålsveien 35 og hos St. Olav bokhandel, Akersveien 14 samt Oslo Bymuseum, Frognerveien 67.

Hele menigheten feirer skaperverkets dag med tur til Filtvet søndag 11. juni

Tradisjonen tro besøker vi vakkert beliggende Filtvet feriekoloni – en av landets eldste - og feirer skaperverkets dag ved Oslo-fjorden!

Avreise med buss

- fra Lovisenberg menighetshus kl 9:45 (adr: Lovisenberggt. 4)
- fra Trefoldighetskirken kl 10:00 (adr: Akersgt. 60)

Program

Vi begynner med gudstjeneste i det fri kl 12:00 hvor speiderne og Trefoldighet jentekor bidrar. Deretter mat/grilling, omvisning, ulike aktiviteter og med mulighet for bading!
Hjemreise kl 16:00

Praktiske opplysninger:

Pris: kr 150 - Alt inkludert! (Betaling gjelder alle, også de som kjører selv)

Betales kontant eller til kontonummer: 1609 50 18215

Merk: Filtvet 2017-1640

Frist for påmelding er :

E-post: Virve Tynnemark vt242@kirken.no

Sms: 455 14 071 eller 915 47 237

Husk å gi beskjed om:

- hvor du går på buss eller om du kjører selv
- diett, vegetar e.l.

Begrenset plass i bussen, så først til mølla-prinsippet gjelder!

Du finner veibeskrivelse på www.feriekolonien.no

1. mai og kirken – den glemte forhistorien

Av Nils Ivar Agøy

Historiker og teolog, professor ved Høgskolen i Sørøst-Norge

Forfatter av Kirken og arbeiderbevegelsen: Spenninger, skuffelser, håp. Tiden fram til 1940 (Fagbokforlaget 2011)

Innlegget nedenfor er fra nettstedet "Kristen og progressiv" 30.4.2014. Gjengis med forfatterens tillatelse.

Kirken har lange 1. mai-tradisjoner. Norske kristne har i det hele tatt en historie i kampen for rettferdighet, for at Guds vilje skal skje på jorden som i himmelen, som vi kan være mer stolte av enn mange tror.

Illustrasjon: Anne Vollaug

1. mai ble etablert som en demonstrasjonsdag for den internasjonale arbeiderbevegelsen i 1889, og den ble feiret i Norge allerede året etter. I dag er det ikke helt uvanlig med 1. mai-gudstjenester, men slik har det ikke alltid vært. Faktisk ble det hevdet for ikke så lenge siden, fra ganske kompetent arbeiderhistoriehold, at gudstjenester var "et fremmedelement i 1. mai-tradisjonen", og at religiøse innslag i 1. mai-programmene først var kommet etter andre verdenskrig. Og dette er utvilsomt en utbredt forestilling. Den passer godt inn i et underlig inngrodd bilde av kirken – og gjerne en konservativ eller reaksjonær kirke – som en slags permanent motpol for arbeiderbevegelsen og dens krav om sosial rettferdighet helt fram til den sosialdemokratiske velferdsstatens tid.

Fra tidlig på 1900-tallet feiret kristensosialistene i Arbeiderpartiet 1. mai som en dag da kristendom og sosialisme smeltet sammen.

Falskt bilde

Problemet med dette bildet er at det er falskt. Kristendom i arbeiderbevegelsen, sosialister i kirken og gudstjenester på 1. mai var på ingen måte noe som dukket opp etter krigen. Kristensosialisme har lange og stolte tradisjoner her i landet, fra sytti år før bølgen av frigjøringssteologi og politisk radikale teologistudenter i 1960-årene. Selveste Lars Oftedal, den pietistiske stavangerredaktøren og lekmannslederen, oppfordret alt i 1894 til 1. mai-demonstrasjon og kamp for åttetimersdagen. Fra tidlig på 1900-tallet feiret kristensosialistene i Arbeiderpartiet 1. mai som en dag da kristendom og sosialisme smeltet sammen. Heller ikke var det helt uvanlig med prester som 1. mai-talere på 1910- og 1920-tallet. Men dette var bare tilfeldige utslag av en sterk "kristelig-sosial" (som den ble kalt i kirken) eller "kristensosialistisk" (i arbeiderbevegelsen) tendens, som holdt på å bli en hovedstrøm i kirke og samfunnsliv på 1910-tallet.

Men den ble knust under de bitre partistridene og det iskalde ideologiske klimaet i mellomkrigstida. Da hendte det virkelig at kirke og arbeiderbevegelse opptrådte som motpoler, mye på grunn av en doktrinær kommunisme som tolket all religion som skadelig. Og den eldre tradisjonen ble glemt på mange hold.

Men norske kristne har ikke vært, som de på ingen måte er, gratispassasjerer på solidaritetsdagen. Vi skal ikke hvile på laurbærene, men vi har også lov til å se tilbake på 1. mai, rette ryggen og kanskje la oss inspirere av at norske kristne har engasjert seg og fått utrettet atskillig.

De fleste av prestene var nådeløse kritikere av kapitalisme og av å la markedskreftene herje fritt.

Ikke "sortkjoler", men "kristelig sosialisme"

Kanskje har det skjedd på felter vi ikke ventet. Da jeg for noen år tilbake startet på prosjektet som har munnet ut i boka Kirken og arbeiderbevegelsen: Spenninger, skuffelser, håp. Tiden fram til 1940, var jeg temmelig sikker på at kirkens merittliste var nokså mørk. Jeg trodde at prestene på slutten av 1800-tallet for det aller meste hadde vært støttespillere for en urettferdig, kapitalistisk samfunnsordning; reaksjonære og kanskje griske "sortkjoler" på parti med en overklasse som ville holde arbeiderklassen nede, som hadde forkynt for småfolk at de ville få himmelsk salighet i bytte med ydmyk nøysomhet på jord. For det hadde jeg lært. Men så viste det seg at kildene fortalte en helt annen historie.

De fleste av prestene var tvert imot skarpe, ja nådeløse, kritikere av kapitalisme og av å la markedskreftene herje fritt. De så klart at industrialiseringen hadde trukket med seg utbytting, armod og utrygghet, og de var enige med datidens sosialister i at det var helt nødvendig å rette på dette, selv om det betød at man måtte regulere næringslivet. I motsetning til de fleste sosialister mente de imidlertid at kirken måtte spille en helt sentral rolle for å få realisert et mer rettferdig samfunn. «Det er kirkens sag at gjøre sig til talsmand for, hvad vi kan kalde en kristelig sosialisme,» skrev senere biskop Jens Tandberg i 1902.

Forholdet mellom rettferdighet og barmhjertighet ble intenst diskutert i Den norske kirke for hundre år siden.

Rettferdighet eller barmhjertighet?

Men er ikke kirken innstilt på barmhjertighet og nåde, heller enn rettferdighet? Og er ikke dette to ulike ting? Vi husker Jesu liknelse om arbeiderne i vingården, hvor de som hadde slitt med hardt arbeid hele dagen ikke fikk mer lønn enn de som bare hadde jobbet en liten stund. Vi husker hvordan den lydige sønnen som ble hjemme og skikket seg vel, syntes det var urettferdig når gjøkvalven ble slaktet og fest stelt i stand da hans sløssaktige døgenikt av en bror fant det for godt å komme hjem. Og det er sant: Kristendommen bygger på ufortjent nåde og tilgivelse.

Nettopp forholdet mellom rettferdighet og barmhjertighet var et tema som ble intenst diskutert i Den norske kirke for hundre år siden. Rettferdighet var hva arbeiderbevegelsen krevde – med det mente den like muligheter for alle, rimelig fordeling av samfunnets goder og byrder. Rettferdighet, ikke nedverdiggende almisser. Barmhjertighet var slagordet bak svært mye av det sosiale arbeidet statskirkens menigheter og frivillige kristne organisasjoner stod bak, og som krevde store og stadige ofre. Barmhjertighet som en sentral kristen dyd, en som framelsket et medfølelse sinnelag, utfordret samvittigheten og skapte bånd på tvers av skiller i rikdom og status.

Spørsmålet var om kirken måtte eller burde velge mellom de to. Å si at den måtte legge størst vekt på rettferdigheten, ville si at man på et viktig punkt gav arbeiderbevegelsen medhold, og på sett og vis dømte det frivillige sosiale arbeidet som i beste fall utilstrekkelig, i verste fall direkte skadelig. Men ville man sette barmhjertigheten først, var det lett å se det som et signal om at man mente at et vesentlig mer rettferdig samfunn ikke var innen rekkevidde, og at det meste kirken kunne gjøre, var å flikke på det bestående.

Begge standpunkter ble hevdet. En berømt konservativ jurist og statsøkonom trodde i 1911 at kirken klart burde satse på barmhjertigheten. Det var umulig å bli enige om hva som egentlig var rettferdig, mente han, og sosialistene ville trolig aldri bli fornøyde. Men samtlige prester som deltok i debatten mente at kirken også måtte brenne for rettferdigheten. Kirken måtte vise at den ikke ville akseptere luselønn, bolignød, nedverdiggende fattigomsorg og

arbeidsløshet, sa småkirkeprest Mikael Hertzberg – og viste det selv i sin egen livsførsel.

«Barmhjertigheten er ingen rothugger. Men det maa kirken bli».

En del prester og kirkefolk beveget seg i retning av sosialismen på denne tiden, og noen av dem meldte seg inn i Arbeiderpartiet, til tross for at dette partiet var preget av en godt synlig antireligiøsitet. De mente man måtte se mer på de grunnleggende målene i arbeiderbevegelsen enn på tilfeldige overflatetrekk. Den berømte redaktøren av Kirke og kultur, pastor Thorvald Klaveness, var en av dem som tenkte slik. Både som prest og som tidligere høyrepolitiker sjokkerte han det gode borgerskap da han sa at de kristne ikke hadde noen interesse av å opprettholde privatkapitalismen.

Den store, men nå nesten glemte, sosialreformatoren og presten Eugène Hanssen avviste blankt at man skulle måtte velge mellom rettferdighet og barmhjertighet. Rettferdighet var Guds kjærlighet uttrykt gjennom samfunnsmessige ordninger, sa han; barmhjertigheten var den samme kjærligheten rettet mot enkeltmennesker. Man trengte begge, men barmhjertigheten alene ville ikke være nok til å få gode forhold. Han visste hva han snakket om: Få i Norge hadde like inngående innsikt i fattigdommen og elendigheten i arbeiderklassen enn Hanssen. Og erfaringene sa ham at problemene måtte takles kollektivt, ikke individuelt, for da ville man aldri få endret systemet som skapte nøden. Han ble varmt støttet av sin yngre kollega Kristen Skjeseth, en av prestene som ble medlem av Arbeiderpartiet. En «folkekirke skal ikke bare gaa bakefter og samle op dem som er blit saaret i kampen for tilværelsen,» sa Skjeseth. «Ti barmhjertigheten er ingen rothugger. Men det maa kirken bli».

En forhistorie å være stolt av

Denne formen for kristensosialisme ble for lang tid skjøvet til side fra 1918, da antireligiøsitet fikk prege arbeiderbevegelsen og kirkefolket ikke helt uten grunn fryktet avkristning. Men den kom tilbake, ikke minst fordi mange kristne har sett sosialismen som en eksponent for kristendommens idealer om kjærlighet og rettferdighet, og ikke så få sosialister har funnet sosialismens mål og verdier uttrykt i kristendommen. Arbeiderklassens solidaritet er intet annet enn kristendommens nestekjærlighet i sosial form, sa Hertzberg. Derfor tåler det å gjentas at når det gjelder kampen for rettferdighet, for at Guds vilje skal skje på jorden som i himmelen, har kirken en forhistorie som vi kan være mer stolte av enn mange tror og vi ofte får høre.

Folkekirke og folkehelse

Av Anders Smith

Dette var tittelen på et innlegg som undertegnede ble bedt om å holde på et møte for stortingsgruppene i Kristelig Folkeparti og Senterpartiet den 30. mars i år. Temaet for hele møtet var «Verdier i helsetjenesten».

Min bakgrunn for å snakke om folkekirke og folkehelse er at jeg tidligere har vært bl. a. kommuneoverlege og fylkeslege. Nå arbeider jeg på deltid i Folkehelseinstituttet. Min medisinske spesialitet kalles *samfunnsmedisin*.

Den oppgitte tittelen tiltalte meg, ikke minst fordi den inneholdt ordet «folk» i begge ledd.

Jeg startet med å dvele ved ordet *folkehelsearbeid* som er en betegnelse som i stor grad er sammenfallende med helsefremmende og forebyggende arbeid. Om dette er sagt følgende i folkehelseloven som vi fikk i 2011:

Folkehelse: med dette menes befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. (Jeg var inne på dette i forrige nummer av Menighetsbladet, også: se side 12 og 13 i nr. 4/17).

Folkehelsearbeid: Dette er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk sykdom og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Jeg viste et lysbilde av forsiden av en NOU (Norges offentlige utredninger) fra 1998 som har den slående tittelen: «*Det er bruk for alle*». Det er nettopp det folkehelsearbeidet dreier seg om. Jeg advarte derfor mot å mene at folkehelsearbeid bare er en «greie» for helsevesenet. Kanskje er det slik at helsetjenesten bare bidrar med 10% til alt folkehelsearbeid mens resten av ansvaret (90%) må ivaretas av «alle andre» i samfunnet. I skissen nedenfor søkte jeg å visualisere dette ved hjelp av følgende skisse:

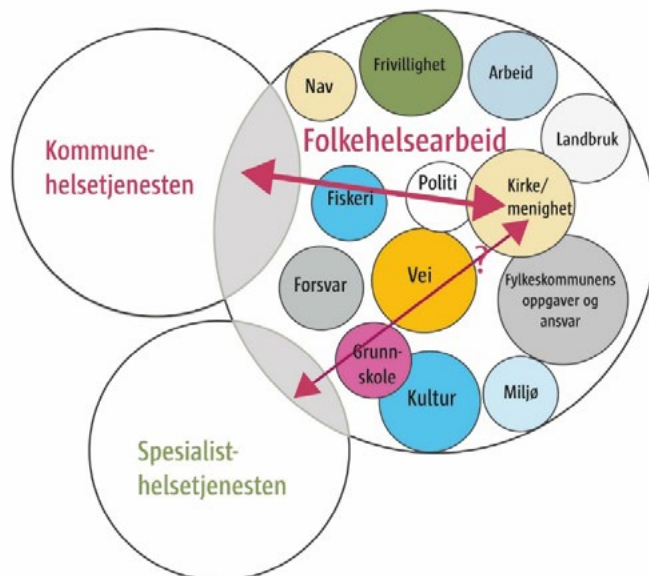
Her ser vi tre større sirkler som delvis overlapper hverandre.

Kommunehelsetjenestens bidrag til det jeg liker å kalle «det store folkehelsearbeidet» og spesialisthelsetjenestens tilsvarende bidrag er begge markert med grå farge. Dette helsebidraget kaller jeg gjerne for «det lille folkehelsearbeidet». I den store sirkelen for øvrig finner vi «alle de andre», her eksemplifisert ved noen av dem, bla. kirker og menigheter.

Folkehelsearbeid har en del særtrekk som gjør at disse tiltakene er vesens forskjellige fra det å behandle syke mennesker. I innlegget mitt trakk jeg frem seks slike særtrekk:

1. Det tar ofte svært lang tid fra man iverksetter et folkehelseiltak og til resultatene kommer. Tiden det her er snakk om, kan være år, ja *tiår*! Da kan det være vanskelig for mange å huske sammenhengen mellom det som ble gjort «for lenge siden» og den situasjonen vi har nå.
2. Når resultatene (omsider) kommer, synes de ikke! Resultatet er der, men i kraft av at noe galt *ikke* skjedde, dvs. at sykdom, skade eller lidelse *ikke* inntraff. Vi kan vel si det slik at ting som *ikke* skjer, gjør mindre inntrykk på folk (politikere våre inkludert) enn ting som mer eller mindre plutselig inntreffer?
3. Folkehelseiltakene må (som det fremgår av 10-90-regelen som jeg omtalte ovenfor) i størst grad iverksettes *utenfor* helsetjenesten. Det er nok mange, både ute i befolkningen, men også innenfor helsevesenets egne rekker, som mener at folkehelsearbeid til syvende og sist allikevel er helsevesenets hovedoppgave.
4. Ofte er det slik at det er andre enn de som investerer i et folkehelseiltak, som høster gevinstene. F.eks. vil utbygging av trygge veier spare sykehusene for kostbare operasjonsutgifter og kommunene for store rehabiliteringsutgifter.

Det "lille" og det "store" folkehelsearbeidet (kfr. 10-90 regelen)

5. Folkehelsearbeid dreier seg mye om politikk og politiske prioriteringer. Ikke alle liker at politikken skal være avgjørende i slike saker.
6. Noen av folkehelse tiltakene er svært uspesifikke eller er virksomme på en svært indirekte måte. Det gjelder særlig de *helsefremmende* tiltakene. *Trivsel* er viktig for folkehelsen. Men hvordan arbeider man for å skape trivsel?

Av skissen ovenfor har jeg trukket noen piler mellom de ulike delene av helsetjenesten og kirke/menighet. Er det, eller bør det være noen forbindelse her? Har disse leddene noe med hverandre å gjøre, eller bør de ha det?

Folkehelseloven inneholder faktisk et viktig påbud om å medvirke overfor andre når det gjelder tiltak. Det gjelder kommunen som sådan, men også kommunens helsetjeneste. I denne loven (§4, 3. ledd) står følgende å lese:

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen bør legge til rette for samarbeid med frivillig sektor og andre aktører.

Ut fra det som her ble sagt, stilte jeg spørsmålet til stortingspolitikkerne: *Hva bør helse og kirke gjøre nå?*

Og jeg antydet følgende vei:

- Kirken må tilby bruk av sine ressurser
- Helse må etterspørre kirkens ressurser

Jeg konkretiserte dette overfor politikkerne ved å vise de to lysbildene nedenfor.

Hva kan kirken tilby?

- Kortversjon: å være limet i lokalsamfunnet

- Tilby deltagelse i arrangementer
  - Møter med kristelig innhold
  - Kirkekor
  - Sorggrupper
  - Arrangementer med mer allmenkulturelt innhold, f. eks.
    - Litteraturkvelder
    - Musikkvelder
    - Sangkor
    - Lokalhistorie
    - Barne- og ungdomsklubb
- Menighetsblad som også har en viss lokalavis-funksjon
- Gratis eller rimelig leie av menighetslokaler til dåps- eller begravelsesfølge
- Gratis eller rimelig leie av menighetslokaler til andre (jubiléer o.l.)
- Frivillige som besøksvenn
- Å rapportere til kommunen om ting som kan true folks helse

helsebiblioteket.no

Kirke-helse 30.3.2017

17

Hva bør helsetjenesten gjøre?

- Kortversjon: å kjenne sin begrensning og vite hva andre kan stå for

- Etterspørre trygge og gode sosiale møteplasser (fellesskap)
- Etterspørre lokaler og bistand for selvhjelpsgrupper
- Bruke menighetslokaler som arena for faglige møter i kommunehelsetjenesten
- Bruke menighetslokaler som arena for publikumsrettet helseopplysning
- Etterspørre frivillige som besøksvenn

helsebiblioteket.no

Kirke-helse 30.3.2017

18

Alt koster penger! Det vet politikerne! Men politikerne bør etter min mening se hen til det potensiale som den norske folkekirken har for *folk flest* når det gjelder helsefremmende og forebyggende arbeid. Det må også gjelde økonomiske bevilgninger til folkekirken.

I en bok som nylig er utgitt («Helsefremmende samhandling – Natur og kultur som folkehelse», redigert av Gunnar Tellnes og utgitt på Fagbokforlaget) listes opp det verdigrunnlaget som også bør gjelde folkekirken:

- Kjærlighet
- Likeverd
- Skaperglede
- Solidaritet
- Selvaktelse
- Ærlighet
- Humor
- Selvutfoldelse i fellesskap
- Mellommenneskelig forståelse
- Økologisk basert samfunnsutvikling.

Min konklusjon: Bydelsadministrasjonen i bydel 4 (bydel St. Hanshaugen) og Menighetsrådet i Sentrum og St. Hanshaugen sokn bør etablere tettere kontakt og faste konsultasjoner for bedre å utnytte menighetens potensiale når det gjelder helsefremmende og forebyggende virksomhet i vårt område.

Ingrid Kvaløy (96), en raus og sosial diakonisse

Vi har sett henne i strøket og i menigheten i mange år: en flott, høyreist kvinne med et varmt smil og en hjelpende hånd. Denne hånden har hjulpet mange opp igjennom livet, men hun har også de siste årene blitt flink til å ta imot en hjelpende hånd på vei til kirken når det har vært glatt intervær ute. På kirkekaffen etterpå en klar og vennlig stemme, forsonende. Aldri noen konflikt rundt Ingrid. Myndig? Ja, litt myndig. Kanskje skulle hun ha vært diplomat, ansatt i en norsk ambassade i Midt-Østen eller der omkring? Og en rungende latter! Kanskje er det slik diakonissene er: utadvendte, hjelpende, tydelige. Et våkent blikk for andres behov.

Menighetsbladets redaktør treffer henne hjemme i hennes lyse og smakfulle leilighet i Omsorg pluss som ligger i Lovisenberggaten 5, i toppetasjen med fantastisk utsikt til Oslofjorden og Asker-landet i vest og til Holmenkollen og Grefsen i nord-øst. Hit flyttet hun da Omsorg pluss var ferdig bygget for fire år siden.

Nå har hun fylt 96 år. Hun må komme fra en sterk slekt. Hun har en litt yngre bror i live og en søster som døde for få år siden. Her er det Østfold-røtter av det solide slaget!

Men navnet ditt, det er ikke noe typisk Østfold-navn?

Neida, det har jeg fra mannen min, Anders Kvaløy fra Leka i Nord-Trøndelag. Han døde i 1970, så jeg har vært enke i vel 46 år nå, nesten halvparten av livet. Hjelmærke er pikenavnet mitt, det smaker nok mer av Østfold. Født i Sarpsborg. Far var politibetjent, og mor hjemmeværende som var «normen» på den tiden.

Veien til å bli diakonisse? Gikk det an å være diakonisse og være gift?

Nei, og derfor har jeg vært diakonisse i to omganger. Første gang frem til jeg giftet meg med Anders i 1960. Han var 18 år eldre enn meg, enkemann, og hadde 2 barn. Og da vi selv fikk barn i 1962, Olav, så hadde han 2 halvsøsken. Mannen min døde i 1970, og da fikk jeg tilbake diakonissekorset og var igjen medlem av gruppen. Jeg legger ikke skjul på at jeg hele tiden har arbeidet for at også gifte kvinner kunne være diakonisser. Jeg drøftet dette mye med lederen for diakonissene på Lovisenberg, Johanne Lyngø. Jeg tror egentlig at hun var enig med meg i dette!

Men hva gjorde at du i det hele tatt ble diakonisse?

Det bare ble slik. Mens jeg gikk på Middelskolen i Sarpsborg, deltok jeg også i ungdomsarbeidet i Betania hvor

jeg møtte flere som var diakonisser. Jeg bestemte meg for å bli det samme selv. Utdanningen varte i 2 år pluss 1 år i praksis. Dette praksisåret tilbragte jeg i Kristiansand, på sykehuset der. Der traff jeg Johanne Lyngø for første gang. Dette var under krigen. På avdelingen kom det inn torturerte, norske krigsfanger som satt på det beryktede «Arkivet». Flere av dem ventet på dødsdom. Jeg leste Einrems misjonsberetninger fra Madagaskar for fangene. De var nok ikke like godt kjent med denne typen litteratur. Her satt også en unggutt, Ivar på 18 år, dødsdømt. Det synes jeg var så forferdelig. Ivar var medlem av Laudalgjengen hvor alle så nær som Ivar, var skutt på Trandum i 1944. På sykehuset fikk jeg kontakt med Ivars mor som var dypt fortvilet. Hun gikk til Marie Hamsun, tryglet og bad om benådning for gutten sin og henviste til hans unge alder. Marie Hamsun lovet å snakke med Terboven, og på den måten slapp Ivar dødsstraffen. Ivar ble senere sendt til Akershus festning, men selv visste han ingen ting om at han kanskje ville bli benådet. Dagfinn Hauge har også omtalt dette i sin bok «Slik dør menn». Jeg fikk besøk av Ivar høsten 1945 etter at jeg hadde flyttet til Oslo og begynt på kirurgisk avdeling, Lovisenberg sykehus. Han kom for å takke for forbønn og oppmuntring. Det var gripende. Han dro senere til USA.

I Oslo engasjerte jeg meg i Nadheim-bevegelsen som sprang ut fra Oslo indremisjon. Sammen med Laura Nadheim drev vi gateprosjektet i Oslo. Den 28. mai i 1948 ble jeg innviet som diakonisse. Underveis hadde jeg også fått med meg et kurs i sosialt arbeid i regi av Norske Kvinners Nasjonalråds sosiale kurser. Det førte meg til min neste jobb som var sosialkurator på Radiumhospitalet. Minst mulig skrivebordsarbeid – mest mulig pasientrettet arbeid! Her ble jeg i nærmere 10 år. En veldig fin tid, ikke minst takket være direktøren der, Reidar Eker.

Jeg var altså tent på sosialt arbeid. Det gjorde at jeg ble bedt om å reise til Trogstad spesialscole på Skreia, som styrer. Og det var her jeg traff Anders, han som skulle bli mannen min. Han var skolestyrer på Framhaldsskolen i bygda. Som sagt, vi giftet oss og fikk Olav. I 1965 flyttet vi til Hauge i Østfold. Bygget etter hvert eget hus på Grålum. Og jeg arbeidet ved Kirkens Familierådgivningskontor i Sarpsborg. Etter at Anders døde i 1970, ble jeg boende helt frem til 1991. Da var jeg 70 år og flyttet inn i det nybygde huset i Lovisenberggaten 4, dvs. der hvor det gamle menighetshuset for Lovisenberg hadde ligget og der det nye lokalet og alle de nye, flotte leilighetene nå lå. Her har jeg deltatt i menighetens arbeid samt som frivillig på Diakonissehuset. Jeg hadde nok ventet at menigheten skulle drive mer aktivt med diakonalt arbeid, men opplevde like etter at jeg flyttet dit, at Diakonitet ble nedlagt. Da var det en del enda eldre kvinner som ikke lenger hadde krefter til å holde på med denne typen arbeid. Men heldigvis kom i stedet Kirkens bymisjons eldresenter, det som i dag heter St. Hanshaugen seniorsenter. Så på mange måter ble diakonats arbeid videreført på en god måte! De siste 30 år siden har jeg også hatt en flyktningfamilie fra Kongo knyttet til meg. Jeg har opplevd å få være «bestemor» til hele 5 barn med en litt annen hudfarge enn mine egne barnebarn. Ja, jeg har 3 barnebarn selv, også, takket være Olav og hans kone.

Hva skiller et diakonissehus fra en vanlig sykepleierhøyskole?

Det er den åndelige diakonale arven vi fikk innpodet oss. Forstander Sigurdson sa «sjelen i barmhjertigheten er barmhjertighet mot sjelen». – Ved siden av god sykepleie måtte vi ikke glemme pasientenes åndelige behov. Selv synes jeg at dette var det fineste jeg fikk med meg fra Diakonissehuset, det har vært en hjelp og en påminnelse for meg hele livet. Det er også en arv vi har fått med og som har vært til velsignelse både for oss selv – og jeg må tro – også for mange pasienter.

Vi snakker litt mer om troslivet. Hva har vært det helt grunnleggende?

Tro og tillit! Ingen kan ta det fra meg. Og det helt grunnleggende er dåpen og nattverden. Jeg er veldig opptatt av beretningen om Emmaus-vandrerne. De opplevde Jesus som en medvandrer. Det er også min tro.

Jeg er veldig glad i Lovisenberg kirke. Der finner jeg min plass hver søndag så sant jeg kan. I noen år var jeg også tekstleser. Det var en fin tjeneste.

Intervjueren tegner et kors og spør: hvis du tenker deg at du begynner nederst og skal arbeide deg oppover i troslivet. Så kommer du til der hvor den loddrette bjelken møter tverrbjelken: - hvor går du da? Og Ingrid svarer: jeg tror nok at jeg går ut på en av tverrbjelkene, ut i samfunnet med den troen jeg har.

Slik tenker en ekte diakonisse! Takk for at jeg fikk besøke deg!

GRENSELØST?

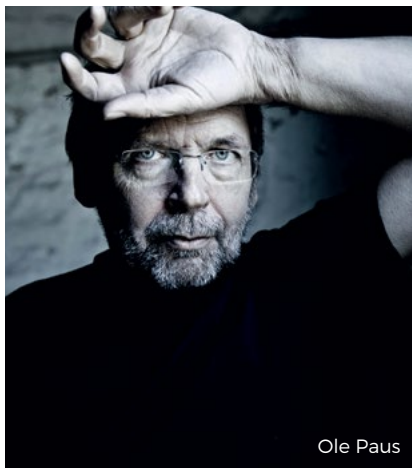
Foto: iStock

Foto: iStock

Helene Bøksle

Ole Paus

Velkommen til Sommerfest

28. juni - 2. juli 2017

Det blir dager med tett pakket og variert program. **Tomm Kristiansen** kåserer. Det blir musikk, humor og grenseløs energi med **Heine Totland** og **Gisle Børge Styve**. **Per Arne Dahl** leder salmesang med bl.a. **Ole Paus** og **Helene Bøksle** på Domkirkeplassen i Stavanger. Selvfølgelig ser vi oss også tilbake – på humoristisk vis med humorgruppen «**Galen i Halen**» og forestillingen «**Luther med latter**» – men mest av alt ser vi framover!

**For påmelding: www.nms.no/sommerfest
facebook.com/nmssommerfest**

Heine Totland og Gisle Børge Styve

Margareth Mbugua

Per Arne Dahl

Paul Erik Wirgenes

Marianne Skjortnes

Tomm Kristiansen

Rita Elmounayer

Aril Schöld

NMS fyller 175 år

I 1842 ble NMS (Det Norske Misjonsselskap) stiftet i Stavanger, og det skal vi markere i sommer fra 28. juni til 2. juli med både Sommerfest, generalforsamling og 175-årsjubileum – i Stavanger, selvsagt.

Det blir noen dager tettpakket med variert program i Stavanger Forum i Stavanger. Tomm Kristiansen kåserer. Det blir musikk, humor og grenseløs energi med Heine Totland og Gisle Børge Styve. Biskop Per Arne Dahl leder salmesang med Ole Paus og Helene Bøksle på Domkirkeplassen. Og sammen med korene Stavanger Gospel Company og Voice of Joy skal vi synge til halsen blir sår. Selvfølgelig ser vi oss også tilbake – på humoristisk vis med humorgruppen «Galen i Halen» og forestillingen «Luther med latter» – men mest av alt ser vi framover!

NMS i bevegelse

NMS er i bevegelse, og den som beveger er Gud. Han vil at vi skal bli beveget slik at flere mennesker deler troen på Jesus, fattigdom blir utryddet og urettferdighet blir bekjempet. 28. juni – 2. juli 2017 går NMS sin Sommerfest & generalforsamling av stabelen i Stavanger Forum. Form og innhold er variert – men intensjonen den samme: Å dele det kristne fellesskapet med folk i alle aldre og fra ulike deler av Guds verdensvide kirke. Sammen vil vi beveges av Guds grenseløse kjærlighet – for å bevege andre!

Meld deg på!

Det er også 175 år siden NMS ble grunnlagt, og vi planlegger en stor jubileumsfeiring. I løpet av sommerfesten skal vi også drøfte NMS sin strategiplan og velge nytt landsstyre. Vi vil at du skal være med å stake ut kursen NMS skal ha i de nærmeste årene.

Tema for årets sommerfest er «Grenseløst?». Det er fordi Guds kjærlighet er større enn den største synd, nåden er uten ende og fordi kallet til å dele troen er grenseløst – det gjelder alle mennesker!

Du er grenseløst velkommen til sommerfest! Meld deg på ved å gå inn på www.nms.no/sommerfest – eller ta kontakt med NMS sitt infosenter på tlf. 51 51 61 00.

Ønsker alle velkommen: Generalsekretær, Jeffrey Huseby, regionleder i Stavanger, Evy Torunn Nyvoll og leder for hovedkomiteen, Helge S. Gaard. Foto: Siv Ane Nerhus, NMS Info.

På besøk hos Bok og Media i Akersgaten

Ikke langt fra hjørnet av Akersgaten og Grensen, ved City-passagen nede i sentrumsdelen av menigheten vår, har det ligget en bokhandel siden denne passasjen sto ferdig i 1898. Tidligere het den Luthersstiftelsens Boghandel, men den har i de siste tiår først hatt navnet Bok & Media (fra 1984), Vivo (fra 2014) og fra mai 2016 igjen Bok og Media. Da Vivokjeden gikk konkurs i mai 2016 kom det først en periode på 3 uker med stengte dører, før nye eiere trådte inn og re-startet virksomheten i Oslo med samme personale og varemiks.

På gateplan finner man i dag et langt, smalt lokale. Går man inn inngangsdøren i Akersgaten, møter man en «normal» bokhandel med romaner, biografier, håndarbeidsbøker, kokebøker osv. Lenger inn i lokalet finner man en papir/kontoravdeling som fører det aller viktigste innen dette segmentet.

Som Nord-Europas ledende kristne bokhandel er størstedelen av underetasjen (Katakomben) dedikert varer og bøker innenfor dette emneområdet. Det er her vi møter på Bok og Medias daglige leder Øyvind Hjemdal. Han har arbeidet i denne bokhandelen siden han som ung teologistudent trengte tilskudd til matbudsjettet.

Hjemdal påpeker at Bok og Media, i tråd med tidens behov, også har en velfylt nettbutikk. Her kan kunder fra hele landet få tilgang til varene man finner her i butikken i Akersgaten 47. - Vi opplever faktisk at mange av nettkundene er folk fra Oslo, sier han. Nettbutikkens adresse er meget enkel og lett å huske: bm.no

Menighetsbladet er naturligvis i denne omgang mest interessert i det vi finner her i underetasjen, og vi spør Hjemdal om han ser noen trender i hva kundene handler. Han påpeker straks at den nye Bibeloversettelsen fra 2011 har ført til et stort salg de siste årene. Det er viktig å merke seg at 2011-Bibelen fra Bibelselskapet har kommet i et utall innbindinger, farger og størrelser – noe som har gitt publikum mulighet til ikke bare å holde seg til den tradisjonelle sorte skinnutgaven. - Vi har nok mest salg av Konfirmantbibelen, en oransje u-innbundet utgave med plastpermer. Her finner man nyttig informasjonsstoff før og etter hovedteksten. I denne utgaven henvender man seg til unge mennesker og gir dem en grei brukerveiledning og veiviser: forklaringer om kirkelige helligdager, kirkelige handlinger, kristne uttrykk og symbolbruk – for å nevne noe. Konfirmantbibelen har også en egen kartdel som plasserer steder

og hendinger beskrevet i skriften, forteller Øyvind Hjemdal. - Etter en titt ser vi at dette absolutt kunne være en nyttig Bibel å ha for noen og enhver!

Også salget av den nye salmeboken har vært betydelig – ikke minst etter NRK's flotte 24-timers salmestafett. Ellers inneholder Katakomben et bredt utvalg av bøker for det kristne Norge: oppbyggelige bøker, teologiske bøker, dikt- og gavebøker med kristent tema, kristne barnebøker, kristne romaner, sang- og salmebøker, andaktsbøker, - bøker om bønn, sjelesorg, samliv, barne- og ungdomsarbeid, prekenskriving m.m. Her nede i katakomben forefinnes også en egen seksjon med engelskspråklige bøker - samt et utall av Bibler på forskjellige språk.

Hjemdal forteller videre at butikken i mange år har solgt mye av julekrybber – og man har i dag satt av egne rom for utstilling og salg av dette. Figurene som er produsert under navnet Willow Tree er også svært populære. Hjemdal sier videre at man i stadig større grad lagerfører produkter som presenterer det kristne budskap med tekst eller illustrasjoner. Her er det snakk om alt fra brevkort til kopper, kirkelys, lysestaker, bokmerker, servietter, nøkkelringer, buttons, armbånd, smykker og stickers.

Man finner naturlig nok mange varianter av kors og krusifikser, i klassisk stilren form - og i mer kreativt utformede utgaver. Populære produkter de senere årene har de såkalte gripekorsene vært. De er produsert i Israel - av oliventre. Mange menigheter kjøper inn disse i store kvanta. Det finnes også et lite gripekors med halskjede som er spesielt populært til utdeling blant konfirmanter.

Hjemdal påpeker at salget av CDer og DVDer – som tidligere var betydelig, har gått ned de siste årene, som en naturlig følge av de nye digitale mulighetene til å hente ned slikt stoff til datamaskiner, nettbrett og smart-telefoner. Allikevel har man fortsatt i denne butikken nok det beste utvalg av kristen musikk og kristen film i landet.

Her nede i Bok og Medias Katakombe finner man også en liten automatkafé, med mulighet for litt varm drikke og en snacksbit. Katakomben er faktisk et salgslokale med hellende gulv – og derfor kan man bokstavelig talt nederst i lokalet finne en seksjon beregnet for foredrag, opplesninger, små konserter og lignende. Hjemdal sier at dette er den originale «Luthersstiftelsens» domene. Her vil aktiviteten ta seg betydelig opp etterhvert som man kommer inn i normal gjenge etter nyoppstarten i fjor. På «scenen» i denne seksjonen forefinnes en julekrybbe i fullstørrelse med figurer på opp til 180 cm. Den stemningsfulle utstillingen gjør lokalet egnet til å trekke seg tilbake for en stille stund fra byens larm.

Vi titter litt rundt i lokalet og ser at bokutvalget dekker interessen for folk fra de fleste kristne konfesjoner. Bok og Media er slik sett en møteplass for hele kristen-Norge. Hjemdal påpeker også at butikken, særlig under store kristne konferanser og møter plassert i Oslo – og i feriene, har merkbart stort besøk fra folk fra det ganske land. Mange av disse kundene forteller at et besøk til Bok og Media faktisk er et forhåndsplanlagt «turistmål» for dem. Vi takker Øyvind Hjemdal for gjennomgang og forklaringer, finner trappen opp til byens ståk - og setter kursen opp forbi Trefoldighetskirken, Frelsesarmeens kontorer og den katolske kirke – i god økumenisk ånd.

(Det er ingen kommersielle eller andre interesser fra Menighetsbladets eller redaktørens side i denne omtalen)

Hvor hører Domkirken hjemme?

Red. innledning:

Hører Domkirken hjemme i vår menighet? Og hvis ikke, hvor hører den da til? Hva med «Kongen og de 1000 vaktmestrene» som bor i Sentrum bydel? Hvilken menighet hører de til? Jeg var litt inne på dette spørsmålet i artikkelen «Hvor går grensen» i forrige nummer av Menighetsbladet (side 9). Jeg rettet spørsmålet til menighetsrådets leder Kari Haaland Osberg som først henviser til årsberetningen for Sentrum og St. Hanshaugen sokn 2015. Under overskriften «Domkirkens plass i soknet» står følgende å lese:

Fra årsberetningen 2015:

Som det ble orientert om i årsberetningen for 2014 har Domkirken en selvstendig funksjon som kirke for hele byen og som regional og nasjonal katedral. Og det har derfor vært arbeidet helt siden 2013 med å finne en formell ordning for å gjøre Domkirken mest mulig selvstendig i forhold til resten av soknet. Saken har vært forsøkt løst på flere måter, men er heller ikke avsluttet i 2015.

Domkirkerådet slik det ble nedsatt i 2014 som et utvalg under Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd fungerer fortsatt, og for så vidt er situasjonen grei nok. Men det er likevel svært ønskelig, ikke minst fra Domkirkens side, å få formalisert Domkirkens selvstendighet på en juridisk holdbar måte.

I den tro at en slik formell endring skulle ligge rett «rundt hjørnet», ble det i forbindelse med kirkevalget avtalt mellom nominasjonskomiteén og Domkirkerådet at kandidater til Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd ikke skulle hentes blant folk som er engasjert i Domkirken.

Etter råd fra stiftsdirektør og domprost vedtok Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd i april (2015 red. anm.) for annen gang å søke departementet om en prøveordning etter kirkeloven §5A. I oktober ble dette drøftet i et møte med kirkerådet som ga uttrykk for liten begeistring for denne løsningen. Siden har så vidt vi vet intet skjedd med saken.

Dog har regnskapsavdelingen i KfiO (Kirkelig fellesråd i Oslo) funnet ut at det likevel går an å føre separate regnskaper for Domkirken og resten av soknet, selv om Domkirkens juridiske status ikke er klarlagt. Dette vil bli gjort i 2016. Sett fra menighetsrådets side er dermed det største problemet med manglende avklaring av Domkirkens juridiske status løst.

Siden Domkirkens virksomhet i praksis er helt adskilt fra resten av Sentrum og St. Hanshaugen sokn, omhandler denne årsberetningen (dvs. for 2015 red. anm.) bare den virksomhet Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd er direkte involvert i.

Kommentar april 2017 fra menighetsrådets leder:

Det har ikke skjedd noe formelt i løpet av 2016. Domkirken er fortsatt en del av Sentrum og St. Hanshaugen sogn. Kan etter någjeldende kirkelov ikke bli eget sogn fordi det nesten ikke bor folk der. Har fremdeles et «menighetsråd» i anførselstegn fordi den ikke er et eget sogn. Men i 2016 har Fellesrådet ført separat regnskap for Domkirken. Ordningen fungerer nå greit, sett fra vår side. Men det jobbes fremdeles fra Domkirkerådets side for å få en juridisk selvstendig posisjon.

Nærmere om Kirkelig fellesråd i Oslo:

Vi hadde en nokså utførlig omtale av bl.a. Kirkelig fellesråd i Oslo i Menighetsbladet nr. 2/17 (februarnummeret), side 4. Det var en del av artikkelen «Finansiering av kirkene og kirkelig arbeid».

Årsberetning 2016

Menighetsrådet

Medlemmer og varamedlemmer

Kari Haaland Osberg, leder

Klaus Mittenzwei, nestleder

Ellen Valen Hjorthaug, medlem

Kine Skjetne Arnestad, medlem

Knut Gulbrandsen, medlem

Kristi Klouman, medlem

Ove Heiborg, medlem

Trygve Riiser Gundersen, medlem

Tor Even Fougner, sokneprest, medlem frem til sommeren 2016

Olav Dag Hauge, sogneprest, medlem høsten 2016

Brit Græsholt, varamedlem

Else-Margrethe Nielsen, varamedlem

Geir Bråten, varamedlem

Knut Johannes Erstad, varamedlem

Reidar Tveter Johansen, varamedlem

For å spre arbeid og ansvar blant både ansatte og frivillige, har menighetsrådet nedsatt en rekke utvalg og fordelt ansvar for en del viktige arbeidsoppgaver på frivillig basis.

Noen av utvalgene har funnet sin arbeidsform og fungere godt. Noen er litt mer på leting etter arbeidsform og hvordan de skal ta tak i oppgavene.

Eiendoms- og økonomiutvalg

Eiendoms- og økonomiutvalget (EØU) jobbet i 2016 først og fremst med regnskapet for 2016 og budsjett for 2017.

Menighetens økonomiske situasjon har merkbart forbedret seg fra 2015 til 2016. Det ble for 2016 budsjettert med et underskudd på kr 436 237. Det foreløpige regnskapet for 2016 viser et underskudd på kr 473 457. Det er tilfredsstillende at underskuddet ser ut til å være om lag på samme nivå som budsjettert, men det er ikke bærekraftig på sikt at menigheten hadde et underskudd som tilsvarer 7,4 prosent av menighetens egenkapital (eiendommer ikke medregnet). EØU utarbeidet derfor på oppdrag av menighetsrådet et budsjett for 2017 der inntekter og utgifter er balansert. Menighetens egenkapital uten eiendommer var på kr 5 919 300 per 31.12.2016.

For å komme i balanse har menigheten i 2016 redusert lønn og sosiale utgifter ved å kutte en 50 %-stilling knyttet til arbeid med barn og unge. Stillingen var i sin tid finansiert av et legat, men tilskuddet derfra har minket med årene og er nå helt borte. Det har også blitt noe reduksjon i utgifter til kirkemusikk og diakoni. Samtidig har menigheten i 2016 inngått en langsiktig leieavtale med St. Hanshaugen seniorsenter om økt bruk av lokalene i menighetshuset i Lovisenberggaten.

I 2016 ble det etter langvarig vakanse ansatt en økonomimedarbeider i fast og 100 % stilling. Menigheten finansierer 20 % av denne stillingen. Stillingen bidrar til stabilitet og kontinuitet slik at arbeidet med kontroll av regnskapet og utarbeidelse av budsjett vil bli enklere og mindre ressurskrevende på sikt. EØU er veldig tilfreds med denne løsningen. 2016 var også første år med et tydelig regnskapsmessig skille mellom Domkirken og resten av Sentrum og St. Hanshaugen sogn. Skillet vil gjøre det svært mye enklere å holde kontroll med regnskapet. EØU vil uttrykke tilfredshet med hvordan Fellesrådet utfører regnskapsføring for menigheten.

Oslo kommune skrev ut eiendomsskatt i 2016, og EØU har ved hjelp av arkitekt André Johansen brukt tid til å rette opp feil i skattegrunnlaget for menighetshuset i Geitmyrsveien 7d og dermed få redusert skatten. En innsendt klage på eiendomsskatten vil bli endelig behandlet i 2017.

Fellesrådet vedtok i 2015 at 20 % av overskuddet fra utleieinntekter fra kirkene skal tilfalle Fellesrådet. Ordningen gjelder fra 1. juni 2016, og begrunnelsen er at Fellesrådet har ansvar for vedlikehold og renhold i kirkene. Menigh-

eten har stor utleie av Gamle Aker kirke og Trefoldighetskirken. Beløpet som overføres Fellesrådet er på ca. kr 50 000.

Utvalget jobber langsiktig med å øke mulighetene for høyere inntekter fra eiendommene i Pavels gate, Lovisenberg-gaten og Geitmyrsveien. I 2016 utarbeidet arkitekt André Johansen i samarbeid med utvalget en mulighetsstudie med sikte på å bygge leiligheter i sidebygningen til menighetshuset i Geitmyrsveien. Studien ble første gang presentert for menighetsrådet i desember 2016 og synliggjør et stort inntekspotensial.

Utvalgets vurdering er at 2016 ble et vendepunkt etter fusjonen i 2013 med tanke på å få oversikt og kontroll over menighetens regnskap og økonomiske situasjon. Menighetsrådet gjorde viktige, og til dels vanskelige, tiltak for å få inntekter og utgifter i balanse. Det gjør at menigheten nå er i en situasjon der en kan løfte blikket for å se hvordan det langsiktige inntektsgrunnlaget for menigheten kan økes på varig basis.

Diakoni- og frivillighetsutvalget

Diakoni- og frivilligutvalget (DFU)

Frivillighetsutvalget (FU) og Diakoniutvalget (DU) ble slått sammen til et Diakoni- og frivillighetsutvalg (DFU). Utvalget konstituerte seg i møtet den 18. februar 2016. Utvalgets mandat ble godkjent av Menighetsrådet den 28. september 2016. Virve Tynnemark, diakon, og Målfrid Finnseth, diakonimedarbeider, er ledere for utvalget, som ellers består av Knut Johannes Erstad (MR), Knut Gulbrandsen (MR), Mari Kolbjørnsrud (frivillig), Morthen Sørli (prest) og Helene Marie Nilsen (frivillig).

Mandat for Diakoni- og frivillighetsutvalget i Sentrum og St Hanshaugen menighet

Diakoni- og frivillighetsutvalget er et rådgivende organ for menighetsrådet og de ansatte i saker som vedrører frivillighet og diakoni i menigheten.

Organisering:

Utvalget består av 5-8 medlemmer, hvorav minst en skal komme fra menighetsrådet. Diakon og 1 diakonimedarbeider har fast sete i utvalget.

Alle utvalgets medlemmer har 1 stemme. Utvalget er beslutningsdyktig med 2/3 frammøte. Mandattid for Diakoni- og frivillighetsutvalget følger menighetsrådets.

Utvalget utarbeider forslag til budsjett til MR og påser at vedtatt budsjett holdes.

Utvalgets medlemmer har taushetsplikt i saker som berører brukeres personlige forhold der sensitiv informasjon behandles.

Oppgaver:

- Utvalget utarbeider planer knyttet til diakoni og frivillighet ut fra de aktuelle behov i menigheten. Planene sees i sammenheng med menighetens øvrige virksomhet og overordnede visjoner og målsetting.
- Utvalget vil bidra til at frivillige rekrutteres, ivaretas, kurses og gis omsorg og oppfølging.

DFUs arbeid

DFU- utvalget har hatt 7 møter. Disse er protokollført.

Et stort arbeid gjennom året er gjort for å utarbeide en Diakoniplan for menigheten. Til dette fikk menigheten økonomisk støtte, etter søknad om mindreforbruksmidler fra Bispedømmerrådet, til en liten utvidelse av diakonstillingen. DFU har vært sterkt involvert i dette arbeidet gjennom hele året. Planen ble godkjent av Menighetsrådet den 28. september.

Utarbeidelsen av et Årshjul ligger til grunn for noe av utvalgets arbeid, med ulike storsamlinger for å synliggjøre det diakonale arbeidet ved siden av den ukentlige virksomheten. Her kan nevnes:

- 5. juni - Menighetens tur til Filtvet (menighetens feriekoloni i Hurum) med tema «Vern om skaperverket». Jentekoret, speiderne, vertskapet på Filtvet bidro til en flott dag med ca. 80 deltakere, som begynte med en gudstjeneste.
- 25. august – Oppstartsamling for gudstjenestefrivillige i menigheten, en inspirasjonssamling med sosialt samvær og faglig påfyll. «Evigheten her og nå – en reise gjennom gudstjenesten», var tema for undervisningen.
- 9. oktober ble Diakonien dag markert i Storbymessen i Trefoldighetskirken. Den nye diakoniplanen fikk mye oppmerksomhet, i tillegg til noen konkrete diakonale tiltak.
- 30. november var det Adventsfest med 40 deltakere, der menigheten sammen med frivillige og stab, kunne

feire, en kveld med et velsmakende måltid, Quiz, musikalske innslag, fortelling og avslutning.

I løpet av høsten satte utvalget på sakslisten å begynne arbeidet med å kartlegge status og behov for rekruttering av frivillige til ulike «arena» i soknet. Vi har noen veldig trofaste frivillige i våre kirker, men merker samtidig en tendens til at antallet aktive frivillige til gudstjenester og andre tiltak i menigheten går ned. DFU ser et stort behov for et planmessig arbeid for å revitalisere og samle innsatsen inn mot frivillighet i menighetens arbeid og at i dette strategi- og organiseringsarbeidet må MR, stab og andre utvalg involveres. Frivillighet må bli et felles anliggende for hele menigheten.

Gudstjenesteutvalget

Utvalget har hatt liten aktivitet i 2016

Kirkemusikalsk utvalg

På grunn av sykdom har ikke Kirkemusikalsk utvalg opprettholdt den samme gode aktiviteten som utvalget hadde i 2015, og det har ikke vært møter i utvalget etter mars.

Misjonsutvalget

Utvalget har ikke hatt møter i 2016.

Barne-, ungdoms- og konfirmasjonsutvalget (BUKU)

Utvalget er rådgivende organ for menighetsrådet i spørsmål som gjelder arbeid med barn og unge i alderen 0-18 år. Ettersom utvalget fikk utvidet mandat av menighetsrådet i 2016, har det viktigste arbeidet vært å etablere nye rammer og nye samarbeidsrelasjoner for å kunne virkeliggjøre et større mandat og utføre våre oppgaver på en god måte i det videre løp. Utvalget vil videre bidra strategisk med å utvikle en helhetlig og langsiktig ramme for den lokale trosopplæringen i soknet. Utvalget vil bidra koordinerende ved å legge til rette for samarbeid mellom ulike grupper som arbeider med barn og unge i soknet. Utvalget vil videre også bidra praktisk med oppgaver tilknyttet arbeidet med barn og unge.

Styringsgruppen for trosopplæring

Styringsgruppen har heller ikke i 2016 hatt faste møter, men bidratt i forbindelse med større arrangementer. Styringsgruppen er besluttet innlemmet i BUKU med virkning fra 2017.

Pilegrimsutvalget

Utvalget har ikke hatt møter i 2016

Arbeidsgruppen Trefoldighet

Arbeidsgruppen «Trefoldighet» ble nedsatt av menighetsrådet høsten 2015 og bestod i 2016 av sokneprest Tor Even Fougner (fung. sokneprest Olav Dag Hauge møtte under sokneprestens permisjon), Trygve Riiser Gundersen, Ove Heiborg, Mette Heidi Kirksæther, Klaus Mittenzwei samt arkitekt André Severin Johansen som innleid konsulent. Arbeidsgruppen hadde i 2016 flere møter med uregelmessig mellomrom etter behov og arbeidsmengde.

Arbeidsgruppens overordnede mandat er å bidra til å starte den større samtalen om Trefoldighetskirken funksjon. Den bør gjøres så åpen og reflektert som mulig. Det er viktig med en bred kirkelig prosess, innspill fra arkitekter og andre relevante fagmiljøer, dialog med offentlige aktører og ikke minst ved å involvere den bredere offentligheten.

I første halvår 2016 utarbeidet arbeidsgruppen et beslutningsgrunnlag for menighetsrådet angående rammetillatelsen for bygging av et tilbygg tilknyttet Trefoldighetskirken for å gi kontorlokaler, en stor menighetssal og egen inngang for bevegelseshemmede. Siden rammetillatelsen ble gitt har det kommet en ny statlig reguleringsplan for nytt regjeringskvartal med kirken som nærmeste nabo. Det er et uttalt ønske fra myndighetene at Trefoldighetskirken skal bidra til å løfte området der det nye regjeringskvartalet skal oppstå. Det reiser et spørsmål om kirkens eksteriør og dets forhold til omgivelsene. Ikke minst reiser det et spørsmål om kirkens mandat og identitet. Det ble i den forbindelse avholdt et åpent møte med representanter for Statsbygg,

Kirkelig Fellesråd i Oslo og Oslo Bispedømme i Trefoldighetskirken 21.4. Menighetsrådet besluttet 15.06. å søke igangsettingstillatelse på dette arbeidet (MR-sak 58/2016). Igangsettingen er kun knyttet til oppmålingsarbeid på tomten og gir ingen praktiske føringer for det videre arbeidet. Prosjektperioden forlenges med ytterligere to år frem til februar 2019. Kirken har dermed vunnet tid til å vurdere om planene skal realiseres og i så fall på hvilken måte.

I andre halvår 2016 arbeidet arbeidsgruppen med menighetens høringsuttalelse til foreslått reguleringsplan og med en mulighetsstudie for innvendige lokaler i kirken. Høringsuttalelsen ble vedtatt av menighetsrådet 26.10. (MR-sak 89/2016) og oversendt statsbygg. Mulighetsstudien for kontorløsninger i Trefoldighetskirken ble lagt frem for MR 14.12. (MR-sak 98/2016).

Menigheten mottok i 2016 ekstraordinære tilskudd fra Trefoldighetslegatet og Kirkelig Fellesråd i Oslo til å kunne utarbeide beslutningsgrunnlaget for menighetsrådet, høringsuttalelsen til statsbygg og mulighetsstudien for kontorløsninger i kirken.

Styret for Trefoldighet feriekoloni

Ove Heiborg, leder

Trude Mossin

Truls Erik Heiborg

Elin Marie Barnå

Per Solli

Bjørn Andenæs, vara

Tor Adam Slettebø, vara

Om feriekoloniens drift i 2016, se side 24

Kirkeverter/klokkere/tekstlesere/nattverdmedhjelpere i Lovisenberg

Ansvar:

Kristi Klouman

Knut Gulbrandsen

Kirkekaffe i Lovisenberg

Ansvar:

Guri Glad

Det er kirkekaffe i menighetshuset umiddelbart etter gudstjenesten de aller fleste søndager.

Kirkekaffe (Kafé Stallen) i Gamle Aker

Ansvar:

Else Margrethe Nielsen med flere.

Det har vært tilbud om kirkekaffe i stallen etter de aller fleste gudstjenester i Gamle Aker kirke. Kaffe og noe å spise serveres mot en frivillig betaling, som i sin helhet går til menighetens misjonsprosjekt, som er sosialt arbeid på Madagaskar i regi av NMS.

Menighetsrådet er representert i følgende andre fora:

Kirkelig fellesråd

Knut Gulbrandsen, representant

Trygve Riiser Gundersen, vararepresentant

Styret for Bondoffs legat

Sokneprest

Klaus Mittenzwei

Styret for Ancherske Waisenhus' legat

Sokneprest

Styret for Trefoldighetslegatet

Brit Græsholt

Kari Haaland Osberg

Viktige saker for Menighetsrådet i 2016

Økonomi

Menighetsrådet har også i 2016 hatt mye av sin oppmerksomhet på det å få oversikt over og kontroll på økonomien. Mye av utredningsarbeidet i forkant av menighetsrådsmøtene har vært gjort av eiendoms- og økonomiutvalget i samarbeid med menighetskonsulenten. En grundigere gjennomgang av arbeidet med økonomistyring finnes i avsnittet om eiendoms- og økonomiutvalget.

Menighetsbarnehagen

Den vanskeligste beslutningen menighetsrådet har tatt, gjaldt fremtiden for menighetsbarnehagen. Styrer og den ene assistenten har vært ansatt i barnehagen i imponerende mange år, og meldte ved begynnelsen av 2016 at de ønsker å gå ut i pensjon sommeren 2017. De to har vært hovedårsaken til at barnehagen har vært meget godt drevet, vært meget godt ansett blant foreldrene og har hatt god søkning. Lokalene er egentlig en leilighet, men fungerer godt. Utearealet er for lite, men har vært godkjent på grunn av nærheten til St. Hanshaugen. Menighetsrådet vurderte situasjonen slik at det ikke er selvsagt å finne dyktige fagfolk som ønsker å drive en så liten barnehage, og at det heller ikke er selvsagt at barnehagemyndighetene fortsetter å godkjenne utearealet. Det er for tiden brukbart med barnehageplass i bydelen, og selv om vi på ingen måte ønsker å «legge skylden på» de to som skal bli pensjonister, ble menighetsrådets konklusjon at dette er en mindre problematisk situasjon å nedlegge i, enn hva vi kan risikere å komme i de nærmeste årene. Rådet besluttet derfor å nedlegge barnehagen fra sommeren 2017.

Kontorsituasjonen

Fire av stabens medlemmer har fortsatt kontor i Møllergaten 24. Kontorene er gode, men det er en kostbar løsning, og det er upraktisk med såpass lang avstand mellom disse kontorene og Akersbakken 30 hvor de fleste kontorene befinner seg. Kontrakten løper til sommeren 2018, og vil under ingen omstendigheter bli fornyet. Det har vært arbeidet med muligheter for å komme ut av kontrakten tidligere enn 2018, men vi har foreløpig ikke lyktes.

Geitmyrsveien 7D

Hovedbygningen har i omkring 10 år vært utleid til Chinese Christian Church in Oslo. Både hovedbygningen og leilighetene trenger en del vedlikehold, og menighetsrådet har gått noen runder på hva som er nødvendig/ønskelig å gjøre.

Fordi tjenesteboligordningen for prester er opphevet, ble den ene av leilighetene fraflyttet ved siste årsskifte og er deretter utleid til den kinesiske menigheten. I den andre leiligheten bor fortsatt fire studenter som bidrar i barne- og ungdomsarbeidet i menigheten.

Det er avholdt befaring av det elektriske anlegget, med påfølgende utskifting av gamle kabler og armaturer. Brannvesenet har hatt befaring av ovner og piper, og konstatert at flere av ovnene ikke tilfredsstillers dagens krav til brannsikkerhet. Det har videre vært avholdt en dugnad med rydding av loft og kjeller slik at det nå er fremkommelig om enn ikke tømt. Dessuten har alle brannslukkingsapparater vært på service.

Tinglysing av hjemmel til eiendommer

I forbindelse med at Oslo kommune i 2016 skrev ut eiendomsskatt, ble vi oppmerksomme på at eiendommene i Lovisenberggaten 4, Pavels gate 1, Akersbakken 30 og Geitmyrsveien 7D fortsatt var tinglyst på de ikke lenger eksisterende menighetene Lovisenberg og Gamle Aker. Det viste seg å være en overraskende komplisert prosess å få rettet opp dette, og vi kom ikke i mål i 2016.

Høringsuttalelse om regjeringskvartalet

Statsbygg sendte ut på høring «Forslag til reguleringsplan for nytt regjeringskvartal av 24.06.16». Fordi Trefoldighetskirken grenser til regjeringskvartalet, har SSH-menighetsråd vært opptatt av å engasjere seg så langt som mulig i det pågående planarbeidet. Det ble utarbeidet en høringsuttalelse ved hjelp av arkitekt André Johansen. Sentrum og St. Hanshaugen sogn påpeker Trefoldighetskirken betydning som et kulturminne av nasjonalt format, og viktigheten av

at den foreslåtte regjeringsparken utformes på en slik måte at kirken tas inn i planene på en god måte.

Retningslinjer for utleie av kirkene

Det er fastsatt retningslinjer for utleie av sognets kirker. Her klargjøres hva slags arrangementer som kan avholdes i kirkene, og hvem som har avgjørelsesmyndighet i tvilstilfeller.

Bok om Gamle Aker kirke

Det har i noen år vært et uttalt ønske om å få laget en enkel bok om Gamle Aker kirke. Det finnes eldre bøker om kirken, men behovet for en oppdatert trykksak med moderne layout og gode bilder har vært tydelig. Tidligere sogneprest Sylvi Baardseth Panjwani påtok seg oppgaven å skrive boken, og har fått redaktørhjelp av menighetsrådets medlem Trygve Riiser Gundersen. Boken forelå tidlig på høsten, og ble meget vellykket. Den koster kr 150, og selges i kirken, på menighetskontoret, i pilegrimssenteret og i kommisjon bl.a i St. Olav bokhandel. Vi håper at den vil bli årets bestselger i pilegrimssenteret i sommermånedene 2017.

Domkirkens plass i soknet

Som det ble orientert om i årsberetningene for 2014 og 2015 har Domkirkene en selvstendig funksjon som kirke for hele byen og som regional og nasjonal katedral. Det har derfor vært arbeidet helt siden 2013 med å finne en formell ordning for å gjøre Domkirken mest mulig selvstendig i forhold til resten av soknet. Saken har vært forsøkt løst på flere måter, men er heller ikke avsluttet i 2016.

Domkirkerådet slik det ble nedsatt i 2014 som et utvalg under Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd fungerer fortsatt, og for så vidt er situasjonen grei nok. Men det er likevel svært ønskelig, ikke minst fra Domkirkens side, å få formalisert Domkirkens selvstendighet på en juridisk holdbar måte.

I den tro at en slik formell endring skulle ligge rett «rundt hjørnet» ble det i forbindelse med kirkevalget i 2015 avtalt mellom nominasjonskomiteen og Domkirkerådet at kandidater til Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd ikke skulle hentes blant folk som er engasjert i Domkirken.

Etter råd fra stiftsdirektør og domprost vedtok Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd i april 2015 for annen gang å søke departementet om en prøveordning etter kirkeloven § 5A. I oktober 2015 ble dette drøftet i et møte med kirkerådet, som ga uttrykk for liten begeistring for denne løsningen. I løpet av 2016 har, så vidt vi vet, intet skjedd med saken.

Dog har regnskapsavdelingen i Kfio akseptert å føre separate regnskaper for Domkirken og resten av soknet, selv om Domkirkens juridiske status ikke er klarlagt. Dette har vært gjort i 2016. Sett fra menighetsrådets side er dermed det største problemet med manglende avklaring av Domkirkens juridiske status løst.

Siden Domkirkens virksomhet i praksis er helt adskilt fra resten av Sentrum og St. Hanshaugen sokn, omhandler denne årsberetning bare den virksomhet Sentrum og St. Hanshaugen menighetsråd er direkte involvert i.

Staben

I 2016 var det en del viktige utskiftninger i staben. Leder av baby- og barnesang, Kjersti Morland sluttet til sommeren etter mange års arbeid. Sokneprest Tor Even Fougner har ett års permisjon fra sommeren. Daglig leder Eva Kirkemo og menighetskonsulent Guro Haaland sluttet i stillingene sine 30. september. Kristin Norderval sluttet i den delen av stillingen som var menighetsfinansiert 31. august, men fortsatte som trosopplærer i halv stilling. Det ble høsten 2016 også gjort fast tilsetning i daglig leder-stillingen med tiltredelse februar 2017.

Ansatte av kirkelig fellestråd:

Daglig leder:	Eva Kirkemo (sluttet 30. september)
	Ole Andreas Gjerull (vikar i deltid fra 1. oktober)
	Marit Arrestad Østang (vikar i deltid fra 1. oktober)
Menighetskonsulent:	Guro Haaland (sluttet 30. september)

Liga Vabule (vikar til 30. september, fast fra 1. oktober)

Medarbeider:	Asbjørn Næverlid
Kantororer:	Yngve Sporild Breievne Marius Skjølaas Ulf Nilsen
Diakon:	Virve Tynnemark
Trosoplærer:	Kristin Mollan Norderval
Kirketjenere, deltid:	Atle Ramsfjell-Kind Johnny Hagen Knut Jonassen Mette Marit Krogdahl Sindre Falch Steinar Bjørnsengen Torild Skjelde Simon Aasheim Marit Steinsli

Ansatt av Oslo Bispedømme:

Sokneprest:	Tor Even Fougner (permisjon fra sommeren 2016) Olav Dag Hauge (vikar i 50 % fra sommeren 2016)
Menighetsprester:	Anne Borgen Ingrid Elise Wergeland Morthen Sørli

Ansatt av menighetsrådet:

Menighetsprest:	Marta Axner Ims
Diakonimedarbeider:	Målfrid Finnseth
Kateket/Værestedet:	Ragnhild Telhaug
Informasjonskonsulent:	Sølvi Nykland
Leder av barnegospel:	Renate Staal Nygård (fra høst 2016)
Leder av barnesang:	Ingrid Neset (fra høst 2016)

Kollektivet

Kollektivet består av fire studenter som bor i den ene leiligheten i Geitmyrsveien 7D. Deltar som voksenledere i trosopplæringsarbeidet og med Klubben og utgjør et verdifullt tilskudd til frivillig innsats i menigheten for øvrig.

Fra kirkeboka har vi hentet følgende tall:

9 personer meldte seg inn i Den norske kirke.

98 personer meldte seg ut.

12 unge ble konfirmert.

Det ble utført 81 vielser.

Det ble utført 97 gravferder, hvorav 17 ble forrettet i «soknets» kirker.

Det ble holdt 317 gudstjenester.

Det har vært til sammen 18.169 deltakere på gudstjenestene i soknet.

6176 deltakere har gått til nattverd i soknets gudstjenester.

Det ble utført 53 gudstjenester med dåp.

Barnehager og skoleklasser har vært på til sammen 9 kirkebesøk i tillegg til 11 gudstjenester.

Offer/kollekt kr295.908, hvorav kr 179.246 til egen virksomhet og kr 116.662 til andre.

Musikklivet

Kirkemusikalsk aktivitet

Kantorene Skjølaas og Nilsen har vært fleksible og tettet en del huller i bemanningskabalen, og organistene Haakon Omejer Sørлие og Thor Henning Isachsen har også vært inne og gjort mange tjenester for oss. Takk til dem, og takk til Frank Aage Fjellbekk i Fellestrådet som har bistått soknet i å dekke bemanningsbehovet. Fløytisten Marit Steinsli er også en viktig ressurs som bidrar i mange sammenhenger, både i gudstjenester og i virksomhet knyttet til diakonien.

Søndag 9. mars hadde vi en festivalgudstjeneste i Gamle Aker som del av Kirkemusikkfestivalen. Majorstua kammerkor medvirket, blant annet med Johann Sebastian Bachs store motett «Komm, Jesu, komm». To nye salmer ble urframført, en med tekst av Gerd Grønvold Saue, og en med tekst av Mari Wirgenes. Begge hadde nyskrevne melodier av Yngve Sporild Breievne.

I Trefoldighetskirken var det også i 2016 en rik kirkemusikalsk aktivitet, med utstrakt bruk av kor eller forsangergruppe i gudstjenestene. Oslo Chorale Selskap er en viktig ressurs for oss, og bidrar ved kveldsmesser, Storbymesser og Evensong etter anglikansk mønster. Særlig sistnevnte er en (underkommunisert?) gave til menigheten, og oppslutningen fra menighet og øvrig befolkning i byen er for lav. Dette må vi få gjort noe med, for det er virkelig sang og musikk av høy kvalitet som presenteres i disse gudstjenestene.

Heller ikke i 2016 var det noen bevegelse i orgelsaken i Trefoldighet. Vi håper virkelig å få satt denne saken på kartet i løpet av 2017.

I Lovisenberg har det også i 2016 vært rike gudstjenester i kirkemusikalsk forstand.

Trefoldighet jentekor

Koret har hatt til sammen 20 kormedlemmer i 2016.

Medlemsmessig har året vært et krevende år, preget av generasjonsskifte i koret, der flere av de eldste medlemmene sluttet til sommeren. I løpet av våren og høsten har dirigent og styre i koret arbeidet aktivt med nyrekruttering av medlemmer. Dette har gitt resultater og mange nye medlemmer har startet i år. Det er flere sangere som har meldt sin interesse for medlemskap i 2017, så trenden med nyrekruttering av medlemmer fortsetter (tre nye rekruttert i jan/feb 2017).

Til tross for at koret har hatt stor utskiftning av medlemmer i løpet av året, så har koret klart å gjennomføre planlagte aktiviteter i 2016. Koret har hatt et høyt aktivitetsnivå, selv om det har deltatt på noe færre arrangementer og konserter enn tidligere år. Det er en utfordring å gjennomføre konserter og oppdrag når det er så stor grad av utskiftning av eldre korister, og så mange tilkomne nye og til dels unge kormedlemmer. Til noen av arrangementene har koret derfor måtte leie inn korister eksternt for å klare å gjennomføre oppdragene med tilfredsstillende kvalitet. Dirigent Edle Stray Pedersen har med stort personlig engasjement og stå på vilje har klart å gjennomføre et flott program av høy kvalitet. I 2016 har koret leid inn Tone Ophus har bidratt som musikalsk støttespiller.

Trefoldighet jentekor deltok på 4 av menighetens Storbymesser våren 2016. I mars deltok koret på Oslos Kulturskole konsert i Rådhuset. I juni dro koret på den årlige turen til Filtvet til menighetens feriekoloni og sang på gudstjenesten på søndagen. Koret som helhet deltok i 2 Storbymesser og 1 konfirmasjonsgudstjeneste i Trefoldighetskirken høsten 2016. I tillegg sang koret på gudstjenesten på julaften. Tradisjonen tro var det mange tidligere korister som møtte fram og var med og sang på julaften. I september deltok koret på fellesarrangement i Domkirken med Ung Kirkesang i Oslo bispedømme.

Desember var preget av mange ekstra øvelser til julekonserter. I hovedledelse av Domkantor, Vivianne Sydnes, ble julekonsertene "Klinge skal et jubelkor" gjennomført til stor tilfredshet. Konsertene gikk som vanlig for fire smekkkulle hus. For mange av de nye koristene i Trefoldighet Jentekor var julekonsertene årets store høydepunkt og sangopplevelse.

Dåp

I SSH er det ca 16 500 døpte/medlemmer og ca 800 tilhørende barn av døpte foreldre som ikke er døpt. Dette er fortsatt et høyt tall av udøpte. Det har i de siste par-tre årene blitt ropt et varsku om synkende dåpstall i Den norske kirke. I SSH har det vært viktig å svare på denne utfordringen med en tettere oppfølging av foreldre med små barn. Det er nå økt bevissthet om å legge til rette for aktuelle datoer og gudstjenester som besørger og imøtekommer det behov menighetens medlemmer har for dåp. Antall dåp og døpte i 2016 har fått bedre realtall og prosenttall enn de to foregående år. Vi vet ikke med sikkerhet hva årsaken til dette er, for vi har ikke sammenlignbare tall fra andre menigheter i Domprostiet.

Tabellene under er basert på dåpstall fra Kardinalregisteret for Den norske kirke. De gjelder registrert dåp av våre soknebarn i kirker utenokns, og all dåp som har funnet sted i Lovisenberg kirke, Gamle Aker kirke, Trefoldighetskirken og Domkirken. Dåpstallene i årsberetningen for 2015 baserer seg på et annet grunnlag og er ikke sammenlignbare med disse.

Dåpstall Sentrum og St. Hanshaugen sokn

	2014	2015	2016
Lovisenberg kirke	16	11	10
Gamle Aker kirke	77	90	90
Trefoldighetskirken	3	6	11
Domkirken	16	3	0
Totalt døpte i soknet	112	110	111
SSH kandidater døpt utenokns	82	64	65
Totalt døpte SSH-kandidater	168	152	156
Utenoknskandidater døpt i SSH	30	22	31

Døpte og tilhørende barn i Sentrum og St. Hanshaugen sokn

Tilhørende er barn som ikke er døpt, men som har en eller to foreldre som er medlem av Den norske kirke. Dersom den tilhørende ikke selv blir døpt innen fylte 18 år, går vedkommende ut av statistikken for Den norske kirke.

Barn	f. 2015	f. 2014	f. 2013	f. 2012	f.2011	f. 2010	f. 2009	f. 2008
Døpte	50 %	47 %	42 %	52 %	47 %	53 %	59 %	50 %
Tilhørende	50 %	53 %	58 %	48 %	53 %	47 %	41 %	50 %

Tall av 27. februar 2017

Konfirmanter

Konfirmasjonsarbeidet i Sentrum og St Hanshaugen skjer delvis i samarbeid med andre sokn i Domprostiet. Gjennom mange år er det etablert et samarbeid om konfirmantleir med Gamle Oslo (Grønland og Gamlebyen, Kampen og Vålerenga menigheter) og Frogner og Bygdøy menigheter. Disse konfirmantgruppene, til sammen rundt 100 personer inkludert ledere, drar på felles leir siste uken i sommerferien, til Stavern folkehøyskole i Vestfold. I tillegg holdes en felles opptakt til fasteaksjonen, kalt Superlørdag, som også blir en mulighet for konfirmantene fra de forskjellige menighetene til å bli litt kjent. Samarbeidet innebærer også muligheten til et større arbeidsfellesskap omkring konfirmantsspørsmål for konfirmantpresten. Den løpende undervisningen i vårhalvåret skjer i hver menighet, og ledes i Sentrum og St Hanshaugen av menighetsprest Marta Axner Ims.

I 2016 deltok 11 konfirmanter i gruppen, fra innskriving i desember 2015, hver onsdag i løpet av våren, og sommerleir i august frem til konfirmasjon i begynnelsen av september. I tillegg begynte en konfirmant sammen med gruppen, men byttet i løpet av våren til et annet sokn, og en konfirmant med behov for tilrettelegging fikk undervisning og konfirmasjon separat i en egen samling. Til sammen konfirmertes altså 12 ungdommer i SSH i 2016. Det ble sendt ut 45 invitasjoner (til medlemmer og tilhørere født i 2001), så vi konfirmerte 27%. Det kan i tillegg være noen konfirmanter som egentlig sokner til oss, men som har valgt konfirmasjon i Fagerborg menighet fordi de går på skole der.

Konfirmantarbeidet utgår fra Trosopplæringsplan for den norske kirke, og er strukturert omkring Kristuskransen, en bønnekrans med perler som symboliserer forskjellige temaer. Arbeidsmaterieell utover Kristuskransen er Konfirmantbibelen. Konfirmantene møttes hver onsdag ettermiddag i Akersbakken i løpet av vårsemesteret, i tillegg til gudstjenester og noen andre arrangementer. De deltok som nevnt i fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp, gikk en pil-

grimsvandring med pilegrimsprest Roger Jensen og gateprest for ungdom Morten Andreas Carlmark, og medvirket i Storbymessen 10 april. Konfirmasjonstiden ble avsluttet med samtalegudstjeneste i Storbymessen 28. august og konfirmasjonsgudstjeneste i Trefoldighetskirken lørdag 3. september.

I tillegg til konfirmantene har en gruppe unge ledere deltatt i konfirmantarbeidet – tre jenter 15-16 år. Dessuten har teologistudent André Øvrebø deltatt som frivillig leder i løpet av året og på leir. Ambisjonen er å bygge opp et større lederarbeid, der ungdommer er involvert i hele konfirmanttiden, får lederopplæring og kan vokse i ansvar og oppgaver. Høsten 2016 ble det innledet et samarbeid med Gamle Oslo med et felles lederopplegg/utdanning, og tre konfirmanter fra 2016-kullet har blitt rekruttert som ledere videre (i tillegg til de tre fra forrige år). Forhåpentlig kan dette arbeidet fortsette – det er en stor ressurs i selve konfirmantarbeidet, og er en mulighet til fellesskap og oppgaver for eldre ungdommer som vi ikke har særlig mye tilbud til for øvrig i soknet.

Tilbud for barn og ungdom

Babysang, småbarnsang, barnegospel

Babysang har opplevd god tilstrømming hele året. Mellom 30 og 40 babyer er innom Kirkesenteret hver torsdag noe som gir oss en stor kontaktflate. Informasjon om tilbudet gis hos helsestasjonen i bydelen, i dåpssamtaler, på nettsidene og gjennom jungeltelegraf. 1-2 ganger i semesteret holdes babysang på Cathinka Guldberg senteret. Dette er til glede for både beboerne, de ansatte og babyer med foreldre. Vi vil jobbe videre med hvordan vi kan formidle mulighet for dåp. I juni sluttet Kjersti Morland i stillingen sin og Ragnhild Telhaug tok over i august.

Småbarnsang (1 ½ -4 år) og barnegospel (5-10 år) har holdt til i Kirkesenteret og Stallen hver torsdag ettermiddag. Etter et enkelt måltid deles barna etter alder. Høsten 2016 var Renate Staal Nygård og Yngve Sporild Breievne henholdsvis dirigent og pianist for barnegospel. Barnegospel opptrådte på flere trosopplæringsgudstjenester både vår og høst. Fra høsten har Ingrid Neset og Ragnhild Telhaug vært ansvarlig for det praktiske knyttet til måltidet og småbarnsang. Tilbudet benyttes av familier som bor i soknet, noen svært trofast og andre sporadisk. Småbarnsang fungerer både som et møtepunkt i lokalmiljøet, et springbrett til trosopplæringsgudstjenester, måltids- og musikkfellesskap og de voksnes samtale om livet & troen. Vi vil gjerne ha flere innom men ser også at småskala-arbeidet har stor verdi. Informasjon om tilbudet gis i barnehager, på skoler, gjennom brosjyre for trosopplæring og nettsidene.

Bare barnemat

I løpet av 2016 ble det holdt 17 Bare Barnemat-samlinger, 10 i vårsemesteret og 7 i høstsemesteret.

Det var totalt 256 besøk av barn og 180 besøk av voksne i 2016. Noen kommer fast, og noen stikker innom av og til. Hver gang serverer vi varm middag og en dessert, har kreativt verksted og en samling. Middagen koster 50 kroner for voksne og er gratis for barn. Det er tre frivillige som planlegger samlingene og deler på ansvaret for gjennomføringen. Fem gode hjelpere bytter på å lage desserter og hjelpe til med oppvask og rydding. Virve Tynnemark har stort sett ordnet middager, mens andre frivillige har steppet inn når hun ikke kunne. Vi har hatt besøk av inviterte gjester som har spilt og sunget for oss, eller fortalt/holdt andakt to ganger.

Smokken

Tirsdag kl. 11.30 – 13 i Kirkesenteret. Det er et tilbud til foreldre som er hjemme med barnet det første året. I 2016 ble det kun arrangert førstehjelpskurs med foredragsholder fra Norges Livredningselskap.

Dette er et diakonalt tiltak. Det spørres om vi har ressurser til dette videre når barne-diakonistillingen er borte.

Klubb 10-14

Ansvarlig: Kristin Norderval pluss studentene i kollektivet. Vi holder til i stallen i kirkesenteret hver tirsdag kl. 17.30 – 20.00. Vi er tilsluttet KFUK/M. Da får vi tilskudd per medlem og vi er med i en større sammenheng. Barna betaler en medlemsavgift på 130 kr til KFUK/KFUM.

I juni 2016 sluttet den trofaste gjengen på 9 – 12 jenter. De ble nå 13 år og begynte på ungdomsskolen. Så fikk vi en

ynge aldersgruppe inn mellom 10 og 12 år. Det kommer mellom 4 og 7 på møtene våre. Klubben har varierte aktiviteter og det har fungert godt. Medlemmene er selv med på å bestemme hva de vil gjøre. Vi jobber også med en bibelfortelling som knyttes til deres liv. Disse jentene kan etter hvert brukes som miniledere og noen av dem deltar gjerne på gudstjenestene med tekstlesing osv.

Speideren

Grappa har 20 - 30 betalende medlemmer fra 2 klasse til 18 år som møter til ukentlige møter på torsdager i skoleåret i Markus menighetshus. Hvis vi skal på tur eller delta på kretsarrangement i helga, så avlyses forrige torsdags møte. Også i år har vi deltatt på flere fellesarrangement med menighetens trosopplæringsprogram og diakoniutvalget der Virve hadde vandremøte da vi tok Diakonimerket og menighetstur til Filtvet som ble utvidet til haik for vandrerne. Opptakelsesgudstjenesten hadde vi også i år i Lovisenberg Kirke 2. søndag i advent.

Årets sommerleir var regionleir for Østlandskretsene på Nordtangen.

På kirkekaffen etter Høsttakkefesten hadde vi utlodning av den frukt og grønnsaker som ble brukt under gudstjenesten. Inntektene av loddssalget gikk til Globalaksjonens prosjekt for Sri Lanka

Vandrerne deltok på JOTI (Jamboree On the Internett) arrangert av WOSM, og fikk chattet med speidere fra hele verden, det var morsomt.

Veronica Lona representerte kretsen på Ungdommens Bystyremøte i februar

Anne Marit sitter i kretsstyret for Oslo krets. Anne Marit er også ansvarlig for utleie av kretshytta Kløverrabben og hun har sittet i menighetens UKU

Sagene 19.2.17

For Oslo 32 KFUK-KFUM-Speidere

Anne Marit Tiller

Gruppeleder

Nettsiden vår www.kfuk-kfum-speiderne.no/oslo32 er oppdatert og har referater og bilder fra gruppa.

Juletefester

Juletefester i Markus menighetshus er en gammel tradisjon, og den har de siste tre/fire årene befestet sin posisjon. I forbindelse med julen 2016 ble det avholdt to juletefester i begynnelsen av januar 2017. Også denne gang var oppmøtet stort, ca 250 mennesker fordelt på to dager. Takket være bidrag fra stiftelsen Schwensens gate 15 kan vi invitere til pølservering, program, gang rundt juletreet, kaffe med tilbehør og godteposer. Og med gratis adgang. Det gis veldig gode tilbakemeldinger fra tilstedeværende, som kanskje ikke er så ofte på kirkens arrangementer ellers.

Trosopplæring

Trosopplæringen i Sentrum og St. Hanshaugen sokn treffer en god del barn, men oppslutningen kan bli bedre. Planen ble godkjent i 2014 og det kan være på tide å revidere den. Vi har også et godt samarbeid med barnehagene og skolen i strøket og dette gir oss en bred kontaktflate. Mange kommer til kirkene før jul og før påske.

Noen tall til å begynne med:

26 barn har fått 4-års bok, de fleste får den i forbindelse med gudstjenesten, noen får den i etterkant.

8 barn fikk 6-års bok ved skolestart.

34 barn deltok på matkurs før høsttakkefesten.

18 barn var tårnagenter. (8 og 9 åringer).

9 barn deltok på Lysvåken (Ca 11, 12 år)

Babykonsertene trekker mange folk, mellom 60 og 70.

Barnekonserterne har også mange deltakere, ca 90.

Halloween (ikke trosopplæring) har blitt svært populært. I år var ca. 220 med.

Oversikt over arrangementer:

Gudstjeneste for store og små søndag 24. januar i Gamle Aker. Utdeling av 4- års bok. Prest Anne Borgen. Tre dåp. Mange fikk 4- års bok

Maskeverksted sammen med Bare barnemat i Lovisenberg menighetshus tirsdag 2. februar. Det var veldig vellykket å ha maskeverkstedet sammen med Bare Barnemat. Det gir synergi effekt å få flere grupper til å komme. 16 barn.

Maskeverksted med speiderne i Markus menighetshus torsdag 4. februar. De store speiderne var med som ledere. 8 barn deltok.

Karnevalsgudstjeneste i Lovisenberg kirke søndag 7. februar. Tor Even Fougner var prest. 4-6 år var invitert spesielt. Speiderne deltok. En fireåring fikk bok. Det var ca. 25 barn og en del voksne til stede. Det ble en gudstjeneste med flott musikk der Ulf Nilsen og Hermund spilte. Karnevalsopptog og pinjata var populært. Fin kirkekaffe i Lovisenberg menighetshus.

Fastegudstjeneste i Lovisenberg kirke søndag 6. mars. Tor Even Fougner, Kristin Norderval og Ulf Nilsen deltok. Tema var: Faste, forbruk, glede. Utdeling av 4- års bok. Minigospel sang.

Tårnagenthelg fredag 15. april i Trefoldighetskirken kl. 17. – 19.30. 8 og 9 åringer blir kjent med kirken. 18 barn deltok.

Tårnagentgudstjeneste søndag 17. april i Trefoldighetskirken. Sølvguttene deltok. Det var to dåpsbarn. Tårnagentene deltok i gudstjenesten. De gikk i prosesjon, hjalp til under dåpen og leste tekster.

Babykonsert torsdag 21. april i Gamle Aker kirke. Medvirkende Kjersti og Miriam Morland og Ole Andreas Olavsrud. To formiddagsforestillinger for foreldre og barn fra 0- 1 år. Ca. 75 deltakere.

Barnekoncert torsdag 21. april i Gamle Aker kirke kl. 17. Kjersti og Miriam Morland (sang og dans) og Ole Andreas Olavsrud med perkusjon. Ca. 90 til stede.

Skaperverkets dag søndag 12. juni. Sylvi Bårdseth Panjwani var prest, Ulf spilte sammen med Marit. Renate ledet minigospel og Kjersti arrangerte dans med barna. De danset til en sang om Noa.

Skolestartgudstjeneste søndag 21. august i Gamle Aker kirke med utdeling av 6-års bok. Olav Dag Hauge og Kristin Norderval deltok. 8 barn fikk boken.

Gudstjeneste for små og store søndag 18. september. Morthen Sørli, Ulf Nilsen og Kristin Norderval. Utdeling av 4- års

bok. Ingen fireåringer kom. Det var for tidlig på høsten?

Matkurs torsdag 13. oktober i Markus menighetshus kl. 18.00. 34 barn deltok.

Høsttakkefest i Trefoldighetskirken Søndag 16. oktober med speiderne.

Babykonsert torsdag 20. oktober i Gamle Aker kirke Babyer og voksne, ca. 62 på to forestillinger.

Barnekonserter kl. 17 torsdag 20. oktober. Kjersti og Miriam Morland deltok med sang og dans. Ole Andreas Olavsrud perkusjon. Ca. 90 tilstede.

Halloween 28. oktober i Gamle Aker kirke og kirkesenteret. Det var en enorm tilstrømning. Ca. 220 barn og voksne.

Symboljakt tirsdag 8. november i Gamle Aker kirke. 6 barn deltok.

Mortensmess i Gamle Aker Kirke 20. november. Barnegospel sang og deltok i skuespill. Veldig fint, men få barn var tilstede.

Lysvåken i Gamle Aker Kirke 26. november. 9 barn overnattet i kirken.

Første søndag i advent 27. november. Barna fra Lysvåken deltok i gudstjenesten. Etter gudstjenesten hadde vi tenning av julegranen med allsang og trompetspill. Flott arrangement med suppe og verksted. Ca. 40 tilstede.

Diakoni

Værestedet

Værestedet er et samarbeidsprosjekt mellom Bydel St. Hans Haugen og Sentrum og St. Hanshaugen sokn. Det er et lavterskeltilbud spesielt rettet mot vanskeligstilte personer i sentrum av Oslo. En styringsgruppe med 5 representanter fra bydel menighet og 1 fra Frelsesarmeen har det overordnede ansvaret for arbeidet i samarbeid med prosjektleder (ansatt av bydel) og diakon (ansatt av SSH).

Værestedet inviterer til:

- Et pusterom midt i en ellers tøff hverdag
- Et anerkjennende fellesskap med alvor og humor rundt et måltid og mulighet for samtale, stillhet og lystenning
- Et sted hvor man kan komme og være den man er

Værestedet i Trefoldighetskirken har holdt åpent hver lørdag, kl. 16 – 19, unntatt noen lørdager i ferietiden og i romjulen. En stor gruppe dedikerte frivillige (ca 30) gjør det mulig å videreføre arbeidet, som startet i 2005. Erfarne frivillige var også viktige støttespillere senhøstes, under diakonens planlagte sykemelding, slik at det var mulig å holde åpent hver lørdag.

Høsten 2016 ble det gjort en brukerundersøkelse, som bekrefter behovet og trivselen blant gjestene.

Tilbudet har samlet mellom 60 og 90 gjester gjennom året, med et gjennomsnitt på 79. Gruppen er mangfoldig, med rusmisbrukere, bostedsløse, arbeidssøkende og mennesker med psykisk problematikk. Det betyr at det er mange behov skal håndteres av ledere og frivillige. Dette stiller krav til rekruttering, oppfølging og kursing av frivillige. I løpet av året har det vært holdt et førstehjelpskurs og 2 sosiale samlinger for de frivillige. Servering av bagett, frukt og kaffe/te, er i tråd med Mattilsynets forordninger.

I løpet av kvelden er det en liturgisk andakt, «Pusterom», kl. 17:30 med en enkel betraktning. Menighetsprest Marta Axner Ims deltar ca. 1 gang i måneden på andakten «Pusterom med nattverd».

3-Treff, samling for mennesker med bistandsbehov

Det har vært 4 samlinger i løpet av året, 3 i vårsemesteret og 1 i løpet av høsten. 2 av høstens samlinger måtte avlyses grunnet sykemelding. Målgruppen kommer fra ulike boliger og dagsenter rundt i Oslo. Det er stor variasjon i antallet gjester som kommer, fra 3 – 10. De fleste har med seg ledsager til samlingen. Tilbudet er et samarbeid med integreringspresten i bispedømmet.

Diakonen og 2 frivillige har lagt til rette for 3-Treff. Samlingen har hatt en fast rytme med kaffekos og et enkelt program med et tema knyttet til årets/kirkeårets rytme. Før samlingen avsluttes tenner gjestene bønnelys og skriver/tegner bønnelapper, som blir tatt med i forbønnen i den tilrettelagte gudstjenesten, som ledes av integreringsprest Ole Johan Beck.

Sorggrupper

I løpet av høsten 2015 ble det gjort et forberedende arbeid til å starte sorggrupper i samarbeid med diakonen i Fagerborg menighet. Gruppene skal være et tilbud som gjelder hele Domprostiet. Ansvarlige for arbeidet er Virve Tynnemark, diakon, Ingrid Elise Wergeland, prest, og Gunn Iren Tangen, diakon i Fagerborg. Selv om det er gjort et stort arbeid med å gjøre tilbudet kjent, så har ingen meldt seg til de 4 planlagte informasjonssamlinger i 2016. Tilbudet videreføres 2017.

Bønn og stillhetsarbeid

Vi er takknemlige for å kunne videreføre arbeidet i soknet med å legge til rette steder og arrangement hvor mennesker i byen kan oppsøke stillhet og mulighet for refleksjon og fordypning.

Et av disse områdene – som diakonen og diakonimedarbeider samarbeider om å drive – er tilbudet om åpen kirke i Trefoldighetskirken.

Åpen kirke

Hver tirsdag er Trefoldighetskirken åpen ut mot sentrum mellom kl. 16:00 og 18:00. Vi kaller tilbudet Åpen kirke – Ta tiden tilbake. Vi inviterer til et rom for stillhet, bønn og refleksjon, med en enkel tidebønn kl. 17:00, «Bønn ved arbeidsdagens slutt». Forbipasserende finner veien inn i kirken, og det er stadig flere som setter seg ned for en pause. Vi har ukentlig hatt mellom 25-35 besøkende på det jevne. Enkelte oppsøker helt spesifikt kirkerommet for stillhet og bønn. Turister kommer ofte når det er sesong for det. Vi arbeider med å lage et hefte med litt informasjon om kirkebygget og noen ord til ettertanke også på engelsk.

Diakonimedarbeider og diakon deler på å ha ansvaret. Vi har 3 frivillige som er trofaste og dedikerte til denne tjenesten. Marit Steinsli bidrar jevnlig med fløytemusikk.

Våren 2016 begynte Marta Axner Ims og Morthen Sørliie å planlegge oppstart av ukentlige onsdagsmesser i Trefoldighetskirken. Disse kom i gang fra september 2016.

Da Atle Ramsfjell Kind tilbød seg å være frivillig kirketjener for disse messene, fikk vi muligheten til å kombinere med å holde åpen kirke en times tid også på onsdager, fra kl. 17 til 18. Messen holdes kl. 17.30 oppe ved høyalteret. Noen få deltar i messen om de ønsker det. Andre kommer innom eller blir sittende nede i kirkebenkene.

Det er et sterkt ønske å kunne utvide tilbudet om åpen kirke. Vi har en stor «dagmenighet» i og med Trefoldighetskirken plassering tett på Regjeringskvartalet, Akersgaten og Deichmanske bibliotek, et område hvor mange ferdes på dagtid.

Stille kvelder

Høsten 2015 avløste vi samlingene med «Folkelig bibellesning» som ble holdt i Trefoldighetskirken med det vi ga navnet Stille kvelder i Trefoldighetskirken. Hensikten med disse åpne temakveldene på noen onsdager gjennom året er å invitere til inspirasjon, veiledning og fordypning for egen trospraksis gjennom undervisning om ulike praksiser, lytte til andres erfaringer og legge til rette for å søke og øve stillhet i eget liv.

Vi plasserte samlingene i buegangen i bak i Trefoldighetskirken, ved Kristus-ikonet som nå har fått sin plass der. Tidsrammen er kl 18.30-20.00 og vi følger et enkelt, fast program med «Inn for landing», undervisning, praksis/refleksjonstid i stillhet og avslutning.

I løpet av 2016 ble det holdt 7 stille kvelder med tema som Lectio Divina, Stillhetens betydning, Jesusbønnen, Bønn og refleksjon, Vandring med Gud m.fl. Diakonimedarbeider Målfrid Finnseth, som har dette som del av sitt ansvarsområdet, inviterte ulike innledere til å ha undervisningen.

10-16 personer var innom på hver av kveldene og ga gode tilbakemeldinger.

Retreat i hverdagen i fastetiden og Stille dager

Målfrid Finnseth tok kontakt med Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg høsten 2015 for å høre om det var interesse for å videreføre samarbeidet Trefoldighet og senere SSH i mange år har hatt om Retreat i hverdagen i fastetiden og Stille dager.

Et nytt retreat-utvalg ble opprettet på Lovisenberg og ifølge utvalgets mandag er det et uttalt ønske om å samhandle med andre for å bidra til robuste, levedyktige retreattilbud på Diakonissehuset Lovisenberg for tiden som kommer.

Leder for utvalget er prost Gunnar Næsheim, som også sitter i styret for Stiftelsen Lovisenberg.

Målfrid ble invitert til å være med i utvalget som var i gang med å planlegge et enkelt retreat-program som kunne la seg gjennomføre med de ressurser som nå var tilgjengelig.

Vi er takknemlige for samarbeidet med retreat-utvalget på Lovisenberg og muligheten dette gir for stillhet, bønn og «skjermet tid» i byen uten at man må reise langt avgårde.

Retreat i fastetiden lot seg ikke gjennomføre denne våren, da det kom for brått på for det ny-etablerte utvalget. Men det ble realisert tre Stille lørdager i løpet av året. En i februar i samarbeid med Voksen menighet og sokneprest Anne Pettersen, hvor Virve og Målfrid bidro som ledere, og to Stille dager plassert på Lovisenberg høsten 2016, der Målfrid og en av prestene i utvalget stilte som ledere.

Disse dagene har en tidsramme fra kl. 10-16 og gir en «smak av retreat» med bibelmeditasjon, stille måltid, tidebønn og nattverdgdustjeneste til slutt. Det serveres enkel lunsj og deltakerne betaler for å delta. Disse dagene har i snitt samlet 18 personer. Deltakerne, ikke minst gruppen fra Margaretakyrkan, har uttrykt takknemlighet for denne muligheten til en retreatdag i sitt nærområde. Enkelte har også kommet utenbys fra.

Samtaletilbud og åndelig veiledning i gruppe

Målfrid opplever det svært meningsfullt å få bruke arbeidstid på samtaler – både sjelesorg og åndelig veiledning. Det er mest av sistnevnte.

Åndelig veiledning er en kontemplativ prosess og praksis i å oppdage hvordan Gud er tilstede og virksom i livet og å vokse i frihet og overgivelse.

I løpet av året har 4-5 kvinner kommet jevnlig til åndelig veiledning, ca 1 gang i måneden. I tillegg er det noen som kommer sporadisk – etter behov. Det er fortsatt mest kvinner i alderen 25-40 år.

I tillegg har Målfrid også i 2016 hatt gleden av å kunne videreføre gruppen som startet opp høsten 2015 med åndelig veiledning. Disse 5 kvinnene (hvorav en hadde permisjon det meste av året) er svært dedikerte og gir uttrykk for at samlingene er en hjelp til åndelig fordypning og veiledning for sin tro og tros-praksis. Det er satt av 10 kvelder i løpet av året. Deltakerne betaler en kontingent på kr 300 pr semester og forplikter seg til 10 gruppekvalder gjennom året. Vi er takknemlige for å kunne benytte lille sal på Lovisenberg menighetshus til disse samlingene.

Sammen med Målfrid er Hilde Moen fast veileder for gruppa. MR støtter arbeidet ved å gi Hilde et fast honorar for å være med i arbeidet med denne gruppe-veiledningen. Det er vi svært takknemlige for. Vi anser det som vesentlig å være to veiledere – både for å kvalitetssikre og gi en større bredde i responsen deltakerne får.

Foreningen Tusenfryd

TUSENFRYD er over 90 år. Den tok seg av diakonale saker i kirken som å gå med blomster på åremålsdager (75,80,85,90) og invitere til arrangementer i Menighetshuset. Foreningen hadde faste møter hver 14. dag der de fordelte arbeidsoppgaver. Den arrangerte også årlige turer til Ullevålseter. Nå har Tusenfryd møter 2 onsdager på høsten og 2 onsdager på våren. Da kommer en gjest og holder foredrag, andakt eller leser dikt/fortellinger. Det er bevertning, sang og kollekt. Hver juni drar vi på en liten sommerutflykt. Leder er Else Margrethe Tolnæs.

Tirsdagstreff i Treffpunkt Markus i Schwensens gate 15

Hver tirsdag er det hygge-treff i Markus menighetshus kl. 12 – 14. det selges kaffe og vafler og inntekten går til menighetens misjonsprosjekt som er sosialt arbeid i Antsirabe på Madagaskar.

Gamle Aker menighetsbarnehage

Ellen Haugom, Anna Marsula og Sissel Brekke har jobbet fulltid, og Iwona Jakubowska har jobbet i 60% stilling fra januar 2016 og i 100% stilling fra august 2016.

Barnegruppen har hele året vært fulltallig, januar-juni hadde vi 4 førskolebarn, 7 4-åringer og 17 3-åringer. I august-desember hadde vi 9 førskolebarn, 5 4-åringer og 4 3-åringer.

Vi startet året med skiskole, alpinksjule, på Tryvann for 4- og 5-åringene. Det var hver torsdag i 10 uker, 1,5 timer pr. gang. Vi ble fraktet opp og ned i maxi-taxi.

Barna ble veldig flinke, og både barn og foreldre var veldig fornøyde med resultatet.

I januar var hele barnehagen invitert på kino, Gråtass-filmen produsert av Cinenord, der et par av foreldrene arbeider. Og tradisjonen tro hadde vi karneval i februar med utkledning, god mat, sang, lek og skattejakt.

Opplegget før påske startet med omvisning i Lovisenberg kirke og barnehagegudstjeneste i Gamle Aker. Vi har laget

påskepynt, lest om Jesus og avsluttet med påskefest med god mat, lesing, sang og et kjempestort påskeegg.

I april var 4- og 5-åringene først på Barnekunstmuseet og deretter på Vigelandmuseet. Vi hadde foreldrekafe med kunstutstilling og ble enda en gang invitert på kino, denne gangen den nyeste Gråtassfilmen.

I mai var vi på tur til Bygdøy kongsgård og fikk se mange av dyrene der.

Vi feiret 17.mai-fest, men toget med Ila skole ble avlyst for vår del pga. bombetrussel i Bergstien.

I juni var vi i klatreparken på Tryvann, og avsluttet semesteret med sommerfest i Lovisenberg menighetshus.

Vi fikk inn 7 nye barn i august, 4 av dem var store, så da ble det en stor gruppe med barn som skal begynne på skolen til høsten 2017.

I august fikk vi også en ny musikk lærer, Malin Larsen, som spiller klarinett og er utdannet musikkpedagog ved Barratt Dues musikk institutt.

I september var vi på Litteraturhuset til eventyrfortelling med 4- og 5-åringene, og på Barnebokfestivalen med 5-åringene.

Vi fikk enda en gang invitasjon til kino, denne gangen den nyeste Karsten og Petra-filmen, og de største og mellomste barna var på dukketeater og så Mummitrollet.

Vi deltok på barnehagegudstjenesten i Domkirken i forbindelse med FN-dagen.

I november var de minste barna på dukketeater i Frognerparken, 5-åringene fikk høre folkeeventyr fortalt i en gammel stue på Folkemuseet, og alle fikk være med på omvisning i Gamle Aker kirke.

Vi hadde et opplegg med barneyoga med egen instruktør 6 fredager i oktober og november, med mange glade og fornøyde barn.

I desember hadde vi adventsstund hver morgen med sang, lystenning og et opplegg hvor vi fulgte Maria og Josef til Betlehem. Julepynt og julegaver ble laget, og det ble mye øving inn mot Lucia / juleavslutning med foreldre og familie i Kirkesenteret.

Året ble avsluttet med barnehagegudstjeneste i Gamle Aker og nissefest med grøt og nisselue og sangleker rundt juletreet.

Ellers har vi feiret alle fødselsdager med krone, sang og å tegne bok til bursdagsbarnet.

Vi har hatt musikk og sang først med Kjersti Morland ½ time nesten hver uke fram til sommeren, og så med Malin Larsen 1 time hver uke resten av året.

Vi har hatt foreldresamtaler med alle familiene i september, og hatt foreldremøte en kveld i september.

Sissel Brekke

Misjon

Menighetens misjonsprosjekt

Prosjektet omfatter matutdeling, grunnleggende lese- og skriveopplæring for barn fra slumområdene, alfabetiseringsklasser for voksne og undervisning i søm for enslige og vanskeligstilte mødre. I Antsirabe er det mange hjemløse og de livnærer seg ved å tigge eller lete etter mat i søppelhauger og på torget. Den gassisk-lutherske kirke (FLM) har møtt de enorme sosiale utfordringene med en rekke diakonale tiltak. NMS samarbeider med FLM og støtter dette arbeidet. Et diakonalt senter har som mål å hjelpe arbeidsledig ungdom i alderen 15-35 år i ulønnet arbeid. De tilbyr kurs, formidler stipend og gir interessert ungdom råd om hvordan de kan starte egen virksomhet. Senteret driver egen barnehage. Barn under seks år får barnehage tilbud mens mødrene går på skole eller er i opplæring. Barna får 3 måltider om dagen, og de får medisinsk hjelp om det er nødvendig. Mødrene får opplæring i kosthold og hygiene. Barnehjemmet Akanisoa som eies og drives av FLM gir plass til 20 barn og unge i alderen 3-20 år. Inntekten av Tirsdagskafeen 12-14 i Schwensensgate 15 (Treffpunkt) og kaffeserveringen etter gudstjenesten på søndager, går til å støtte dette prosjektet for å hjelpe de aller fattigste i byen Antsirabe på Madagaskar.

Markus/St. Hanshaugen misjonsforening

Den er 99 år og holder sine møter på onsdager. 3 møter på høsten og 3 på våren, kl. 11.30- 13.30. 1. onsdag i april, mai, juni, september, oktober og november. Møtene holdes på Treffpunkt, 1.etasje i Markus Menighetshus. Misjonsforeningen er tilsluttet NMS (Det norske misjonsselskap). Vi har bevertning, andakt, sang, kollekt og en gjest som forteller eller viser bilder fra misjonsmarken. Kollekten går til sosialt arbeid i Antsirabe på Madagaskar, som også er Menighetens Misjonsprosjekt. Vi hadde bl.a. besøk av Magne Mjærum, Ivar og Bjørg Andersen, Øystein Rauan, Bjørn

Holm og Nora Fjose. I april 2017 fyller vi 100 år. Leder er Geir Bråten.

Jerusalemforeningen

Jerusalemforeningen har i året 2016 hatt 8 møter. Kasserer har vært Gunnvor Røed, sekretær og leder Anne E. Hauen. Møtene har vært holdt privat. Det har vært 7 – 10 deltakere til stede.

Talere har vært Martha Eigeles, Jon Egil Rø og Ruth S. Andreassen. Som andakt har vi lest bl.a. fra boken «Morgenord fra Det hellige land» og dessuten som høytlesning, aktuelle artikler bl.a. fra «Misjonsblad for Israel»

Kollekt, til sammen kr. 20150, er oversendt hovedkontoret. Som vanlig ga vi også dette året et pledd til Israelsmisjonens julemesse.

Leder er Anne Elisabeth Hauen

Trefoldighet feriekoloni

Trefoldighet Feriekoloni ligger på Filtvet i Hurum Kommune.

Feriekoloniens 126. driftsår ble gjennomført i god tradisjonell stil. Sommeren 2016 betjente vi 145 barn fordelt over tre puljer à 11 dager. Alder på barna var fra 5-13 år. Vi føler stor glede og takknemlighet for å kunne tilføre fine sommerminner til så mange barn og unge.

Driften

Driften 2016 gikk som planlagt uten de store overraskelsene. Vår- og høstdugnader, diverse utleie og menighetsbesøk samt feriekoloniens kjernedrift (juni til august) har gått som på skinner.

I og med at Trefoldighet er en sentrumskirke, er det selvfølgelig viktig for oss med barn fra egen menighet.

I løpet av en hel sommer er likevel hele landet representert. Tillit og omsorg er nøkkelordene. Flere år med gradvis økning av søkere med flerkulturell bakgrunn gir oss betydelig kunnskap om å håndtere dette fellesskapet. Mobbing og tvister var ei et problem hos oss i 2016.

Som en del av sikkerhetsopplæringen av våre ansatte, ble det som vanlig gjennomført profesjonelt førstehjelp- og hjertestarterkurs samt brannøvelser og gjennomgang av våre brann- og rømningsveier rett i forkant av kjernedriften.

Styret

Feriekoloniens styre besto i 2016 av fem faste medlemmer og to varamedlemmer som alle har en aktiv rolle i feriekoloniens drift. Det er dermed et arbeidende styre året igjennom. Styret har hatt 6 møter i 2016. Styrets premisser at minst to av styrets medlemmer er aktivt til stede til enhver tid under feriekoloniens drift ble også praktisert i 2016.

Feriekoloniens styre 2015-2018: Ove Heiborg (Styreleder), Trude Mossin, Truls Erik Heiborg, Elin Marie Barnå og Per Solli. Varamedlemmer: Bjørn Andenæs, Tor Adam Slettebø

Dugnad / annet

Feriekolonien disponerer et stort areal, som i løpet av et helt år får hard medfart og som må vedlikeholdes jevnlig.

De fleste av disse oppgaver blir gjennomført ved dugnader. Samlet utgjorde det cirka 1500 dugnadstimer i 2016.

Vi hadde også i 2016 flere store vedlikeholdsprosjekt. Badet i hovedhuset fikk en etterlenget oppussing. Deler av muren rundt aktivitetsbanen ble skiftet ut. Det ble bygget en liten garasje til gressklipper og hageutstyr, terrassegulvet på hovedhuset ble skiftet ut, lekeapparater, utebord og benker ble pusset og malt.

Andre faste punkter på vårprogrammet var «åpen søndag», med hyggelig besøk fra Sentrum og St. Hanshaugen menighet med venner. I juni arrangerte vi «Skaperverkets dag» på feriekolonien i samarbeid med menigheten.

Hvert år baseres cirka en tredjedel av driftsbudsjettet vårt på tilskudd fra eksterne legater/fond (deriblant Eckbos legat, Frimurerlosjen og Oslo Kommune) Arbeidet med disse søknadene ligger også som en del av styrets arbeid. Etter å ha søkt om pengestøtte våren 2016, var vi heldige å få tildelt midler gjennom Sparebankstiftelsen DNB til en aktivitetsløype. Arbeidet med denne påbegynnes mai 2017.

Oppsummert

Feriekolonien feiret 125 år med drift i 2015. Trefoldighets sosiale ledestjerne fra historien; søster Gina Aulie ville vært stolt over feriekoloniens utvikling, modernisering og måten den lever i beste diakonale ånd den dag i dag.

Feriekolonien har samtidig fulgt med i tiden, og kommer inn som en nødvendig trygg base i mange barn og unges liv - og kanskje enda mer nå enn i Ginas dager.

Pilegrimssenter Oslo

Regionalt Pilegrimssenter Oslo (RPS Oslo) ble opprettet i 2010 og drives med statlige og kommunale midler. RPS Oslo er etablert som en forening og har følgende medlemmer: 1) Borg bispedømmeråd, 2) Pilegrimsledens Venner (Bærum), 3) Oslo katolske bispedømme (OKB), 4) Østre Aker menighet, 5) Sentrum og St. Hanshaugen sokn, 6) Akershus fylkeskommune, 7) Eidsvoll kommune, 8) Oslo bispedømmeråd, 9) Groruddalen Historielag, 10) Eidsvoll menighet, 11) Gamlebyen og Grønland menighet, 12) Nittedal menighet, 13) Active Travel Norway AS, 14) Tilbyder Arteid Vestre, 15) Ullensaker kommune.

Styret for RPS Oslo utgjøres av: Ingar Seierstad (leder, Oslo bispedømmeråd), Ola Rønne (Akershus fylkeskommune), Anne Bente Hadland (OKB), Jan Arne Tangerud (Groruddalen historielag), Kjell Asgeir Skartseterhagen (Nittedal menighet). RPS Oslo har én ansatt i fast stilling, daglig leder Roger Jensen.

RPS Oslo er siden 2013 leietaker i kirkesenteret i Sentrum og St. Hanshaugen sokn, og er ansvarlig for det pilegrimsarbeid som drives i menighetens regi, i tett samvirke med menighetens ansatte. Pilegrimssenteret driver en omfattende virksomhet (årsberetninger finnes på nett: <http://oslo.pilegrimsleden.no/no/om-oss/for-presse/>) med fokus på kirke, kultur, miljø og næring, i det følgende er det arbeidet for kirke med fokus på soknet som kort presenteres:

RPS Oslo arbeider for å gjøre Gamle Aker kirke til sentrum for det kirkelige pilegrimsarbeid i regionen. Det arrangeres månedlig pilegrimsmesse i Gamle Aker kirke, det tilbys konfirmantvandring som har sin avslutning i Gamle Aker kirke, et populært tilbud for byens menigheter, regionens storsamlinger for pilgrim arrangeres i Gamle Aker kirke og kirkesenter tre ganger gjennom året under overskriften "Pilegrimsdag i Oslo&Akershus". Gjennom sommeren drives Gamle Aker pilegrimscafe fra stallen, det holdes åpen kirke 2-3 timer om dagen. Daglig leder av RPS Oslo er også pilegrimsprest i Oslo bispedømme. For 2016 ble det utviklet særlige kirkelige ressurser som er tilgjengelig på nett (se: <http://oslo.pilegrimsleden.no/no/pilegrimspresten/>) med fokus på andakter, liturgier/materiell, foredrag.

I tilknytning til RPS Oslo er det også en pilegrimsforening, St. Hallvard, som har månedlige samlinger og har i 2016 135 medlemmer.

(Bilder: 1) Pilegrimsdag i Oslo&Akershus, og 2) fra medlemsmøte høsten 2016 i Pf. St. Hallvard)

Pilegrimsarbeidet i Oslo-regionen er i god vekst. Antall langvandrere som ble sendt ut på vandring mot Trondheim var i 2016 på 394. Tallenes utvikling siden etablering i 2010 ser ut som følger, både norske og utenlandske pilegrimer som startet sin vandring fra RPS Oslo:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15	78	165	157	238	283	394

- I Oslo-regionen registrert 1480 gjestedøgn som følge av pilegrimsarbeidet.
- Besøkende ved RPS Oslo i 2016 er registrert til 1400 personer.

I 2015-16 lyktes det også RPS Oslo å få Oslo kommune til å satse tyngre på pilgrim, gjennom at det ble satt av mer enn 2 mill. kroner til å nymerke leden gjennom Oslo og gjennom å inngå 5-årig avtale med RPS Oslo som også innebærer økonomisk støtte. – Konkret ble også kommunens nye satsning på pilgrim synliggjort med oppsett av en egen pilegrimsbenk og milestein utenfor Gamle Aker kirke, avduket av byråd Rina Mariann Hansen og prost Trond Bakkevig på vårens Pilegrimsdag i Oslo&Akershus (<http://oslo.pilegrimsleden.no/no/nyheter/ny-milestein-avduket>).

RPS Oslo har ved sin beliggenhet ved Gamle Aker kirke, Oslos eneste stående middelalderkirke, fått en meget god beliggenhet som muliggjør et godt arbeid både for soknet og regionen forøvrig. Vi ser frem til en fortsatt godt samarbeid med menigheten!

Gudstjenester

Fellesgudstjeneste på Kristi himmelfartsdag

Torsdag 25. mai kl. 11:00. Det blir gudstjeneste ute i Akershus festning området ved hovedinngangen i Kirkegata, rett ved Forsvarsmuseet.

Lovisenberg kirke søndager kl. 11:00

7. mai: Høymesse

14. mai: Høymesse med skriftemålsmesse kl. 10:15

21. mai: Høymesse

Gamle Aker kirke søndager kl. 11:00

7. mai: Høymesse

14. mai: Høymesse

Onsdag 17. mai kl. 09:00: Morgensang med blomsternedleggelse

21. mai: Høymesse

28. mai: Høymesse

Gamle Aker kirke torsdag kl. 18:30

4. mai: Pilegrimsmesse

Trefoldighetskirken søndager kl. 19:00

30. april: Storbymesse. Tema: Sinnsro/Recovery, gjest: Laila Riksaen Dahl.

7. mai kl. 11:00: Tårnagentgudstjeneste

14. mai: Storbymesse. Tema: En annerledes mystiker, gjest: Notto Reidar Thelle

21. mai kl. 11:00: Skaperverkets dag, messe for store og små

21. mai: Evensong

28. mai: Kveldsmesse

Trefoldighetskirken onsdager kl. 17:30

10. mai: Kveldsmesse

24. mai: Kveldsmesse

31. mai: Kveldsmesse

Andre aktiviteter

Tårnagenthelg

Fredag 5. mai kl. 17:00 – 19:30 i Trefoldighetskirken. For barn fra 8 – 9 år. I løpet av ettermiddagen skal oppdrag og mysterier løses og kirken, klokkene og tårnet skal utforskes. På søndagens gudstjeneste forteller Tårnagentene hva de har lært i kirken. Alle som vil, får mulighet til å gå opp i klokketårnet etter gudstjenesten søndag.

Stille kveld i Trefoldighetskirken

Onsdag 10. mai kl. 18:30 – 20:00. «Gud, hvem er du? Å be til den ubegripelige.»

Ellen Merete Wilkens Finnseth vil si noe om spennet i vår personlige bønn mellom undringen over Guds ubegripelighet og Jesus som tillitens vei.

Ellen Merete er skribent og religionshistoriker.

Åpen kirke i Gamle Aker kirke

Torsdager kl. 16:00 – 18:00. Velkommen til lystenning, bønn, refleksjon og stillhet.

Hele juli og frem til 18. august vil det være åpen kirke i Gamle Aker kirke alle dager unntatt søndag.

Faste aktiviteter i soknet

Bare Barnemat

Annenhver tirsdag kl. 16:30 – 19:00 i Lovisenberg menighetshus. For foreldre med barn i alderen 0 - 12 år. Middag, lek og hobbyaktivitet, dessert og avslutning. Pris: voksne kr 50, barn gratis. Bare Barnemat, våren 2017: 17. januar, 31. januar, 14. februar, 28. februar, 14. mars, 28. mars, 11. april, 25. april, 23. mai og 6. juni.

Babysang

Torsdager kl. 11:00: For babyer under 8 måneder. 13:00: For babyer over 8 måneder. Akersbakken 30.

Småbarnssang og Barnegospel

Torsdager kl. 16:30 – 18:00 i Akersbakken 30. Vi spiser og synger sammen før St. Hanshaugen barnegospel (barn fra 5 år) øver i Stallen og Småbarnssang (barn til og med 4 år) synger og leker i Akersbakken 30. Avslutning kl. 18:00.

Oslo 32 KFUK-KFUM-speidere

Torsdag kl. 18:00 – 19:30 i Markus menighetshus, Schwensens gate 15. For barn i skolepliktig alder.

Trefoldighet jentekor

Torsdager kl. 16:30 - 19:00 i Trefoldighetskirken. Vi trenger sangere! Prøvesang for jenter i alderen 9-20 år. Ta kontakt på e-post: post.sentrum@oslo.kirken.no

Klubben 10 -14

Tirsdager kl. 17:30 – 19:45 i Stallen, Akersbakken 30. Spill, sosialt samvær og litt mat. Kvelden avsluttes med fortelling fra Bibelen.

Kafé treffpunkt

Tirsdager kl. 12:00 - 14:00 i Markus menighetshus. Treff for alle hvor inntekt for salg av kaffe og kaker går til menighetens misjonsprosjekt med sosialt arbeid på Madagaskar.

Åpen kirke – «Ta tiden tilbake»

Tirsdager kl. 16:00 – 18:00 i Trefoldighetskirken. Et sted for stillhet, ettertanke, bønn og lystenning. Kl. 17:00 Tidebønn «Ved arbeidsdagen slutt» i sidekapellet.

Fristedet

Første onsdag i måneden kl. 18:00 i Lovisenberg kirke, måltid kl. 17:00 på Diakonissehuset i Mor Guldberg-stuen. Fristedet er en kveld med refleksjon, ettertanke og musikk.

Markus/St. Hanshaugen misjonsforening

Første onsdag i månedene september, oktober, november og april, mai, juni kl. 11:30 i Markus menighetshus.

Andakt

Torsdager kl. 11:30 i Cathinka Guldberg-senteret.

Værestedet

Lørdager kl. 16:00 – 19.00 i Trefoldighetskirken. Aldersgrense 18 år. Tilbudet er spesielt rettet mot bostedsløse og personer med rus- og/eller psykiatriproblemer i Oslo sentrum.

Pilegrimssenter Oslo

Senteret er åpent alle virkedager kl. 09:30 - 15:00. Besøksadresse: Akersbakken 30.

Åpen kirke i Gamle Aker kirke

Torsdager kl. 16:00 – 18:00. Velkommen til lystenning, bønn, refleksjon og stillhet.

Besøk soknets nettside for å se alle aktiviteter: www.kirken.no/ssh

Sentrum og St. Hanshaugen sokn

Kirkene:

Lovisenberg kirke: Lovisenberggata 4

Gamle Aker kirke: Akersbakken 26

Trefoldighetskirken: Akersgata 60

Domkirken: Karl Johans gate 11

Soknet på nett:

www.kirken.no/ssh

Facebook: www.facebook.com/sentrumogst.hanshaugensokn

Trefoldighetskirken: www.facebook.com/Trefoldighet

Trosopplæringen på St. Hanshaugen: www.facebook.com/groups/1419571511651450/

Instagram: <https://www.instagram.com/sentrumogsthanshaugensokn/>

Les Marta A. Ims prekerer her: www.martaspredikningar.blogspot.no/

Menighetskontoret:

Akersbakken 30, 0172 Oslo.

E-post: post.sentrum@oslo.kirken.no

Telefon: 23 62 91 20

Telefon- og besøkstid: tirsdag og torsdag mellom kl. 10:00 - 12:00 og 13:00 - 15:00

Menighetsrådets leder:

Kari Haaland Osberg.

Menighetsbladet:

Redaktør: Anders Smith (ande-smi@online.no)

Ansvarlig for grafikk og nyhetsformidling: Sølvi Nykland (sn986@kirken.no)

Menighetsbladet utgis kun i elektronisk form (i PDF-format). Gratis e-post abonnement kan bestilles hos Sølvi Nykland (sn986@kirken.no). Enkelte institusjoner kan også skrive ut bladet på papir og gi det til folk som ikke kan motta bladet elektronisk selv. Det gjelder f. eks. St. Hanshaugen eldresenter, Lovisenberggt. 4E og Omsorg pluss, Lovisenberggt. 5.

